

I.G.

Journe' Jean. Dominicain -

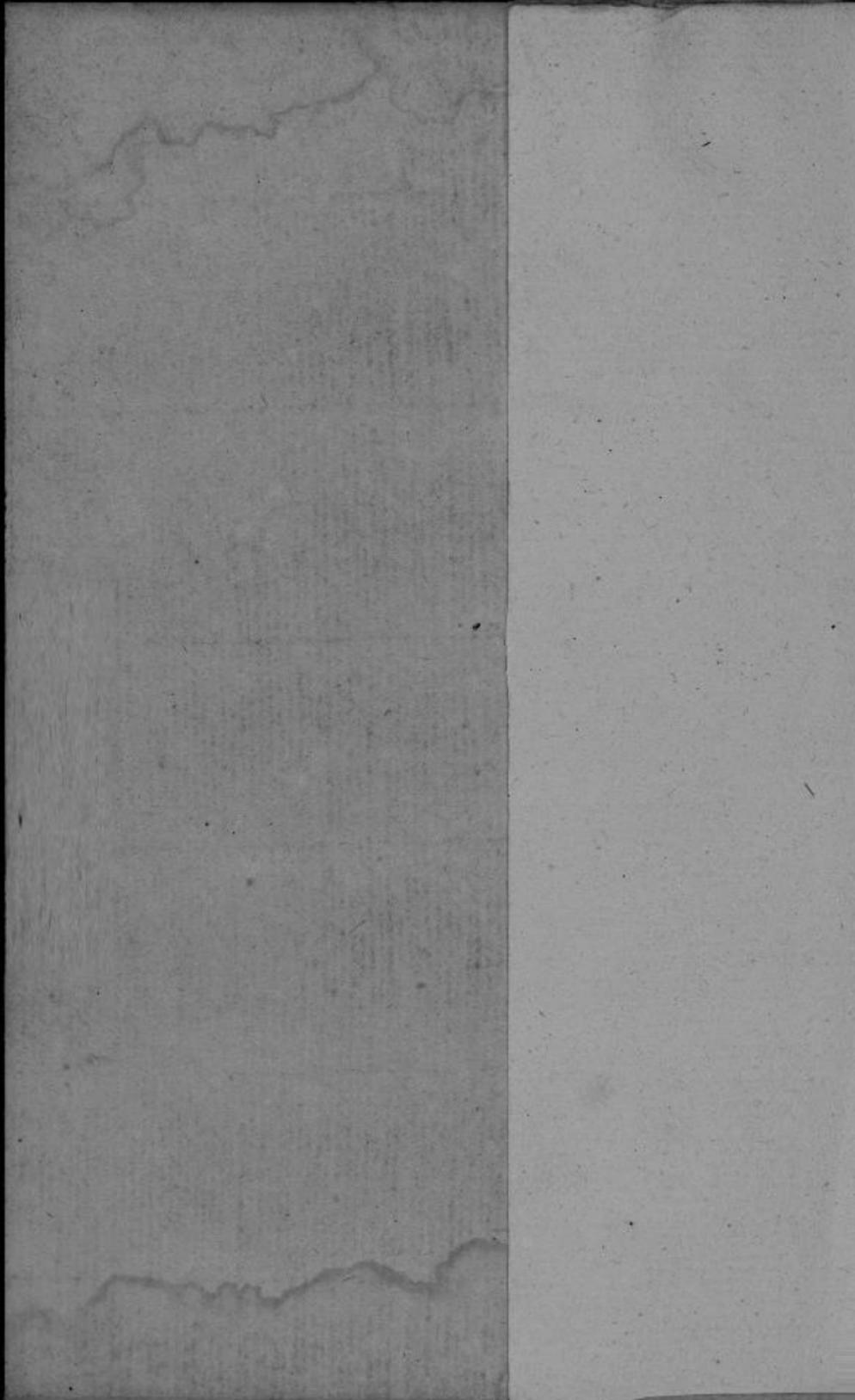
Voir pour cette affaire

~~Mathurin Du~~ - évêque de Comdom

Société d'Archéologie du gers.

B. X. P

a consulter :.

L'abbé Arrivet.

Bulletin de la Société
Archéologique du Gers.

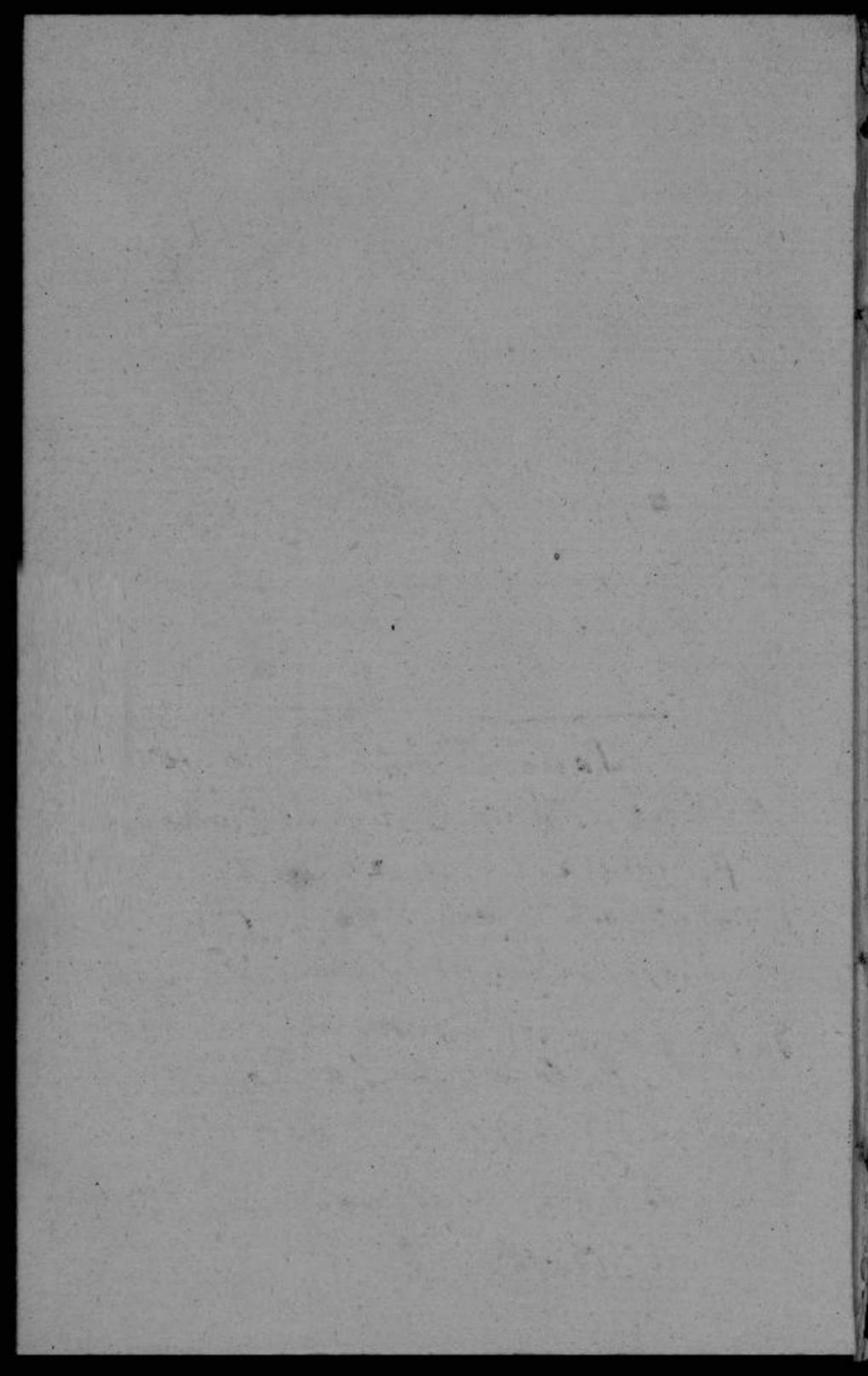
1er trimestre, année 1921.
pages 57 à 63.

= question longuement
discutée, — sous le titre :

2 Conséquences imprévues
d'une proposition théologique.

Pour le Procès de Jean
Tourne. Voir : P. de Beloy —
= Recueil de quelques Plaidoyez
Notables faits par M. P. de Beloy,
Conseiller et Adversaire général
du Roy au Parlement de Toulouse.
à Toulouse, par Raymond
Colombez - 1613. in-8.

Le livre se trouve dans ma
bibliothèque.

2. *Lacistema*

1894
BOSTON
LIBRARY
OF THE
AMERICAN
ANTI-SLAVERY
SOCIETY
AND THE
AMERICAN
ANTI-SLAVERY
SOCIETY FOR
THE FREEING OF
SLAVES
IN THE
UNITED STATES
AND CANADA
AND FOR THE
EMANCIPATION
OF SLAVES
IN BRAZIL,
CHILE,
PERU,
COLOMBIA,
ECUADOR,
VENEZUELA,
HONDURAS,
EL SALVADOR,
GUATEMALA,
NICARAGUA,
PAQUE
AND
THE
CARIBBEAN
ISLANDS
AND
FOR THE
PROTECTION
OF
THE
INTERESTS
OF
THE
AFRICAN
PEOPLES
IN
THE
NEW
WORLD
AND
FOR
THE
EMANCIPATION
OF
SLAVES
IN
AFRICA

EXPOSITIO APOLOGETICA

AD

ILLVSTRISSIMOS

*& Reuerendissimos D. D. S.
R. E. Cardinales sanctissime
inquisitionis supremos Judices.*

A

REVERENDISSIMO IN
Christo Patre D. D. Ioanne du
Chemin Episcopo Condomensi.

*In qua error F. Ioan. Iornai ordinis S. Dominici,
humanam naturam Christi ante Ascensionem
in cœlo fuisse afferentis, explicatur
& confutatur.*

ex libris.*Haguer**TOLOSÆ,*

Typis Viduæ Iacobi Colomterij, & Raym. Colom.
Regis, atque Vniuersitatis Tolosanæ Typogr.

M. D. C. XI.

Illustrationis
et reverendissimis
doctore RENDIASINOPHIL
purchaserum Tuncq; Johanne
Huguenotae Bibracte Condomini

3450 36

ILLVSTRISSIMIS
ET REVERENDISSIMIS
D. D. S. R. E. CARDINALIBVS
sanctissimæ inquisitionis supremis
Iudicibus.

V A M mihi durum
sit ex vliinis pene
Galliarum finibus ve-
stris religiosissimis &
occupatiissimis auribus
obstrepere , præter eos
quos pacis arbitros adhibui , priusquam hæc
scriberem , testis erit is ipse , quem ut nosca-
ris operæ premium esse iudicauit Iornæus

frater ordinis Dominicanī. In id enim ævi
incidi, ut si naturā, disciplinā, ministerio,
officioque pastorali, quod indignus sustineo,
a litibus non abhorrem, dedecet tamen
hominem septuagenarium, iam se ad mor-
tem compararem & cum incommodeis,
quæ senem circumueniunt, luctantem, con-
trouersias cane peius, & angue non odiſſe
ac vitare; præsertim cum Monachis
& Religiosis quos semper impensè &
amaui & colui. Nunc vero ingrauescen-
te ætate cogor id efficere, quod florentibus
annis vix tentasse. Sed ea fuit homi-
nis peruicacia, ut neque meis, neque
amicorum precibus de sententiâ dimoueri
nec ullis aquis conditionibus flecti potue-
rit; ut relictis odij & belli & studij sē
totum ad artes pacis conferret. Et quidem
restami non fuit, ut deberet pacem toties sibi
oblatam tam obstinatè & indignanter re-
spuere. Hoc enim unum postulabam eius
& fame & salui consulens, ut quæ con-

cionabundus erronea & prope ad heresim
accedentia, magno fidelium offendiculo dixi-
set, retractaret, & ad normam fidei Catho-
licæ reformaret; quod etiam non rogatus pro-
munere concionatorio, & animorum zelo
facere debuisse. Sed non passus est se Vinci,
pulcherrimamque victoriam, quam seipsum
vincendo reportasset, sibi inuidit. Eò ven-
tum est, vi non solum à se temerè prolata
reuocare noluerit, sed etiam typis excuderit,
impressisque libellis, non tam mihi, quam
sibi famosis defendenda putauerit. Narrabo
rem quo gesta est ordine, veramque & sim-
plicem narrationem iuste Apologiae vice
mihi esse volo. Vnde ius, æquum & bonum
sunt historica magis narratio, quam Theolo-
gica disputatio declarabit.

Concionem habuit in Ecclesiâ nostrâ
Cathedrali feriâ Ascensionis, anno 1609.
quâ die passim Concionatores, hereticos Cal-
vinianos insequantur, quod Ascensionem
Christi & confessum ad dexteram Patris.

putent cum Eucharistiâ nostrâ militare, quasi
in cœlo ad dexteram Patris & hîc in terris
nobiscum, sub speciebus panis & vini esse non
possit. Hunc morem sequutus Iornæus hære-
ticos incessit, flagellat, & spe victorie cupi-
dius, quam fælicius pugnans eò progredi-
tur (temerè an consultò exitus iudicabit) Ut
asserat Christum ante Ascensionem qua
sub oculis omnium discipulorum quadrage-
simò post Resurrectionem die contigit, etiam
quatenus hominem in cœlo fuisse. Et ne sine
ratione desipere videatur, sententiam tuetur
authoritate Scripturæ. Ioan. 3. Nemo
ascendit in coelum, nisi qui descendit de
cœlo, filius hominis qui est in
cœlo. Stupere omnes, & aures, animosque
arrigere ad noui Doctoris subtilitatem;
Mirari simul & letari quod cum Doctores
omnes Catholici diu multumque desudassent,
in inuestigatione illustrissimi loci, qui hæretico-
rum contra obloquentium ora obstrueret, unus
cornicium oculos configeret, locumque aliquem
Scripturæ

scripturæ alijs intactum, illibatūmque, unde
conuinci possent, inuenisset. Sed quod primis
initijs spe ac desiderio auditorū placuerat, mox
infælici successu mirum in modum displicuit.
Nam solutā concione varij Varia dixerunt.
Caluinistæ in primis, qui & Lucianistæ ho-
minem risere qui ex his verbis, Filius ho-
minis qui est in cœlo, Christum qua-
tenus hominem in cœlo fuisse, cum ea prome-
ret in domo Nicodemi, asseueraret, atque
inde pluribus in locis existere posse aduersus
eos contenderet. Deinde V'biquistis, si qui forte
aderant, data occasio laudandi Patronum sui
dogmatis, quo credunt, Christū quatenus ho-
minem ubique locorū esse, in quibus sit qua-
tenus Deus, eiusque naturam humanam
ubique diffusam. Si enim ante Ascensionem
fuit in cœlo quatenus homo, eadem ratione
ubique fuisse & esse censerent. Denique
Catholici omnes etiam ipsi opifices nouam &
inauditam doctrinam auersantes, aduersus
Concionatorem obmurmurarunt, quod noui

A

dogmatis author esse videretur , errore errorem destrueret , & dum è Caluini volutabris eos reuocasset , in Brentij & Vbiquistarum barathrum precipitaret . Tandem res eò rediit , ut eius concio varijs vulgi sermonibus celebraretur , alijs eum Sacramentarium , alijs Vbiquistam , alijs noui dogmatis conditorem , nouisque rebus studentem existimantibus . Prorsus ut non modico offendiculo toti ciuitati , atque adeò Ecclesie Dei fuerit . Vbi hæc aliquot post dies attentius considerassem , pro iure officij eum vocavi & primum familiariter percontatus sum , an Christum quatenus hominem in cælo & in terrâ , ante suam in cælū Ascensionem fuisse asseruisset , deinde quo sensu intelligeret . Ad primum respondit se credere , hocque publicè docuisse Christum etiam quatenus hominem in cælo & in terrâ fuisse cum hæc verba faceret Ioan . 3 . Nemo ascendit in cœlum , &c . Ad secundum se ita priorem sententiam intelligere Christum non quatenus Deum

tantum, sed etiam quatenus hominem in
cœlo & in terrâ fuisse ante suam Passionem
& Ascensionem, quia scriptum sit, Filius
hominis qui est in cœlo. Quem locum
esse credidit ad Calvinianos reuincedos poten-
tissimum, dum negant Christi corpus pluribus
in locis esse posse. Monui extemplo hominem
Orthodoxæ & Catholicæ fidei, ostendique
doctrinam nouam esse & simpliciter fal-
sam: nullum hactenus authorem ita sensisse,
& citatum locum Ioannis edisseruisse: Calvi-
nistas ansam arripere ridendi fidem nostram
quod tam leuibus argumentis eam fulciamus:
Nouum dogma ad Ubiquistarum senten-
tiam proprius accedere: Catholicos omnes illud
improbare, Christum quidem quatenus Deum
in cœlo & in terrâ fuisse ante Ascensionem
Tamen pronunciatum hoc Christus qua-
tenus homo erat in cœlo & in terrâ
ante Ascensionē, quando hæc verba
proferebat Ioan. 3. Nemo ascendit
in cœlum, &c. Quo quomodo interpre-

taretur durum esse, ac crudum, nec de suggesto
bis periculosis temporibus proponendum.
Tum precibus fatigauit ut consenso iterum
pulpito fidem suam publicè proderet, &
quod animis auditorum inseuerat scandalum
tolleret, seque suspicione hæresis aut nouitatis
eximeret. Ille contra niti & obſistere, &
pristinum errorem tueri; Ego rogare, obtestari,
blandiri, subirasci, preces adhibere, tan-
dem minas, ut opinionem retractaret, &
offensam publicam deleret. Inter has moras
dum riterque contendimus, turbæ ad specta-
culum magnâ frequentiâ concurrunt: eramus
enim in aulâ Episcopali. Cuius rei impatiens
Procurator fiscalis publicè eū hæresis accusat,
autq; Iernæum iure sibi atque bonis omni-
bus hæreticum & factiosum videri, non
ſolum quod prædictum dogma obſtinato
animo defenderet, ſed etiam de sanctæ Sedis
& Apostolice dignitate, & authoritate male
ſentiret. Et ne fides verbia deeffet promit
ē ſinu multa testimonia virorum qui testifi-

carentur, eum contra dignitatem Romani
Pontificis multa iactare, Romanum Ponti-
ficem in se suosque in ijs quae ad regimen
pertinerent nihil iuris habere, neque obtestar-
tur, ut quâ sum & esse debeo in Roma-
nam Ecclesiam matrem omnium Ecclesia-
rum obseruantia, Iornaeum in carcerem aut
custodiam coniiciam, quod exequi me
eius obtestatio, plebisque clamor, euidentisque
necessitas tandem coegerit.

In Custodiâ cum esset quibus potui vijs
fategi, monendo, horrando, suadendo, sed non
persuadendo, ut se præsentibus malis eriperet,
& si non sui misereretur, offensæ Ecclesiæ
rationem haberet, & natum scandalum pro
virili depelleret. Perstitit in sententiâ, &
à nobis ad supremum Senatum Burdigalen-
sem prouocat tanquam ab abusu. Ita libe-
ratur carcere, decreto summi Senatus quod
Parlementum vocant. Causa tamen aliquo
interiecto tempore ad Senatum Tolosanum
euocatur. Ibi dum versatur, Iornaeus consulit

quosdam Theologos de pronunciato supra-
dicto, per magnam fraudem dissimulans
quo loco, tempore, scopo, proposito, successu,
publicè in Ecclesiâ docuisse, videlicet ad
confutandos Caluinistas, qui corpus Christi
in cælo & in terrâ, eodem momento esse
posse inficias eunt. Accepto responso Theolo-
gorum, quanquam parum aut nihil fauente
illud vñâ cum libello quo errorem pertina-
citer tuetur prälo tradit, & libelli exempla
nulli non dono dat, præsertim iudicibus
quorum oculis puluerem offundere posse se-
putabat. Prostat libellus excusus Tolosæ
à Ioanne Boudæo 1611. In eo scripto
quæstionem & propositionem propter quas
ad Senatū Tolosanum appellauerat suo genio
& ingenio pro libidine versat, ad nouas,
fictasque interpretationes confugiens, omnia
suis déque miscens, cuncta obscurans more
Heracliti, vt scripsisse videatur ne intelli-
geretur. Eloqueniam hoc solo loco profite-
tur cum me sexcentis maledictis proscindit,

nihil enim est conuictorum quod in caput
meum non congesserit, haec parte solum diser-
tus. Publicato & viso libello hominis frons
& animus plenè cognita, perspectaque.
Itaque Senatus Tolosanus appellationem
iudicans censuit Iornæum temere à pro-
cessu Episcopi Condomensis prouo-
casse, qui authoritate ordinariâ abu-
sus non esset. Remitti Iornæo pro-
cessus expensas multamq[ue] ; ratio-
ne habitâ ordinis & professionis. Quæ
omnia ita se habere ipse nō diffitebitur, quan-
doquidē publicis monumentis prescripta sunt.

Quatuor sunt in quibus peccauit. Primum
quod noui dogmatiſ ſit author, petulantēq[ue]
defendat, Christi humanam naturam fuſſe
in cœlo & in terrâ ante Ascensionem. Secun-
dum quod dignitati Romani Ponificis Vi-
carij Christi & ſuccessoris Principis Aposto-
lorum Petri detraxerit. Tertium quod propter
cauſas ſpirituales & merè Ecclesiasticas ad
tribunalia ſecularia recurrerit. Quartum

quod libellū famosum magno totius Ecclesiæ
scandalo typis mandauerit. Duo priora ad
fidem pertinent, tertium ad polliam & regi-
men Ecclesiasticum, quartū ad bonos mores.
Tractatus hic noster tribus posterioribus præ-
termisſis, primum, unde fundi calamitas
nata est, diſcutit, ſaluā ſemper vestrā bono-
rumq; omnium ſententiā. Quæcumq; enim
cōtra eius libellū à me diſta, cum bonā vestrā
veniā diſta putate. Non enim aliud Tri-
bunal inter homines eſt sanctius, augustinus,
superius veftro, vice Christi iudicatis, veftra
iudicia in terris, ſunt in cœlis præiudicia. Deus
Opt. Max. Vos, Romanamque Ecclesiam,
Sedem Apostolicam, & Paulum V. Petri
locum tenentem, incolumes diu eſſe iubeat.
Condomij Idibus Aprilis 1611.

Vestrarum Dominationum
humillimus ſeruus.

I. Dv CHEMIN E. Condomensis.
P R A E F A

PRÆFATIO ET DISTRIBUTIO OPERIS.

CVM iam innumeris laboribus, & periculis huius vitæ, quæ verè militia appellatur, defunctus, receptui canerem, & quasi veteranus, & emeritus miles ocium Christi meditarer; Tu, etiamsi spectatum satis & donatum iam rude, queris (*O Iornæ*) iterum antiquo me includere ludo. (Liceat enim mihi te Poëtæ profani verbis alloqui,) Sedebam domi, apud me reputans sumptus necessarios ædificandę turri Euangelicæ, mēque ad reddendam villicationis

rationem Christo supremo iudici (si quia
 tamen reddi potest) comparabam: cum tu
 (importunè sanè) Episcopū obtorto collo
 in ius trahis, cogisque Episcopi, Patroni,
 Iudicis nomen exuere; clientis, supplicis,
 rei induere, fora & iudicia frequentare,
 caulā Christi, agnoscque, quos mihi pascen-
 dos dedit deserere, per alienas domos cir-
 cuncircare, magnatibus huius sæculi adge-
 nictulari. His non contentis, nota bella
 somnias; & quasi inimicus desit, cum quo
 possis collato pede certare: quasi hereticus,
 & Schismaticus nullus sit, quo cum con-
 gredi possis: Christi Pontificem, Christiano-
 rum Episcopum, Monachorum patrem,
 tu Christianus & Monachus, ad singulare
 certamen protocas. Silius hactenus, applica-
 tioni quamquam futili defens, ne pendente
 lite aliquid innouarem, ratus id quod ac-
 cedit, Christianissimum Senatum, causam
 quæ ad fidem, & Ecclesiasticam discipli-
 nam pertineret, ad forum nostrum remissu-
 rum. Sed taciturnitate & modestiâ inso-
 lentior factus, ausus es, non tantum anti-
 quum errorem tueri, verum etiam libellis
 famosis, & in vulgus sparsis, me maledictis
 incessere, & calamo virulento confodere.

Certè quanquam iniquus videri possis, qui
in ipso iuuentutis flore viuidus, & succi-
plenus senem exangueim, & (vt credis) ca-
pularem prouoces : tamen memor Entelli
qui Daretem inani temeritate ferocienteim
prostrauit, & Quinti Fabij cunctatoris, qui
Hannibalem iuueniliter exultantē repressit:
non pigebit in aciem prodire, tecumque
manus conserere, quando pectora noluisti.
Desueui, fateor, exercitationes scholasticas,
vt penè in obliuione venerint tricæ, distin-
ctiones, verborum ambages, quibus senten-
tiā tuā in umbras : nam alioquin

— sepe ego longos

Cantando puerum memini me condere soles,
Nunc obliuta mihi tot carmina.

Pugnabo tamen pro Christi gloria, cui tu
tenebras obsfudisti ; pro salute gregis, cui tu
offendiculo fuisti, pro Pontificis authorita-
te, quam verbo & scripto violasti. Tibi vi-
deris aliquid esse, è sole, è puluere scholasti-
co nunc primum prodiens, triumphas pro-
pter adeptum pileum Magistri, cui Prioris
Prouincialis dignitas, quasi præmium do-
ctrinæ statim accesserit, tumes arte dialecti-
ca, quasi possis de omni quæstione proposi-
ta, more Sophistarum in ytramque partem

differere. Sed erras dubio procul qui non intelligas, quantum intersit inter simulatam & veram pugnam, inter fictum & legitimum hostem. Non enim tibi cum sodalibus, & contubernalibus res est, non cum Iaruis pugna. Non es in scholâ, in quâ doctior, qui clamosior, & procacior: in quâ quicquid in buccam venerit, licet eructare. Prouocasti ad iudices sacerdotes, qui quâ sunt pietate, religionis, fidei, & cærimoniarum controversias, ad Episcoporum tribunal relegant. Ego verò quanquam tibi iterum diem dico, causam de integro dicturo; tamen depositâ Episcopi personâ dum libello tuo famoso respondeo, disputatorem ago, non aliâ de causa, quam quod Ecclesiæ **Catholicæ** & religioni interstît, & huic ne Ecclesiæ Christi scandalum pariat, putaui respondendū, non conuicijs & maledicentijs, quibus totus scatet, sed erroribus quos leuiter conceptos pertinaciter defendis. Quanquam, ut verum fatear, destruere opus non sit, quod mole sua ruit: proprio enim te gladio iugulas. Non est animus ad singulos errores libelli famosi respondere, non aueo vicem rependere, & maledicta maledictis pensare. Tibi parco: personæ imme-

7

mōr , causam simplici stylo tracto : dicam
tamen quod fuerit non de te, sed de libello
tuo bonorum , & peritorum iudicium. In
primis ita disertus est libellus , vt nec vera
possit defendere , in distributione disputa-
tionis confusus , & dum longior esse vult
obscurus, vt hunc præter Sybillam legat ne-
mo : videris nolle intelligi. Plumbea argu-
mēta, rationes dilutæ, distinctiones frigidæ,
subtilitates ieunæ. Orditur insulsè, narrat
perplexè, concludit petulanter: nec orator,
nec Theologus, ac ne Grammaticus quidé.
Historiæ rudis , qui Photinum hæreticum
vitæ functum atque in inferis pœnas dan-
tem , Augustino Episcopo Synchronum
faciat. Oratorem se simulat, & non est, par-
tit , & sæuit: altera lapidem , altera panem
tenens. Posteaquam enim me futilem, syco-
phantam, nequam, criminatorem, eiacula-
torem, non intelligentem quid loquar, ve-
nenum aspidum sub labijs habentem, & do-
losè agentem prædicauit , imperitiam &
malitiam obiecit: inuercundè affirmat am-
plissimæ dignitati meæ parcere, séque intra
modestiæ limites continere. O modestiam
singularem ! ô hominem Episcoporū reue-
rente ! Denique in catastrophe operis,

victoriā canis, & aīs aduersarij nomine
subticuisse; quia sis eum acutiori penicillo
suis proprijs & nativis coloribus (sunt tua
verba) depicturus. Evidēt libellus hic
tuus, ignorantiā tantum, & audaciam p̄r se
ferens, facit ut quos iam instar mōtis partu-
rientis editurus es libellos, non valde perti-
mescamus. Nisi enim quid verius, & vberius,
clarius, acutius, doctius docueris, tot merciū
inuolucra quot scripta ferruminabis. Minas
tuas pictorias non vereinur: tibi enim,

— pictoribus atque Poëtis

Quidlibet audendi semper fuit equa potestas.
Difficile sanè foret etiam ipsi Apelli, te è vi-
uo exprimere: ater enim an albus sis nesci-
mus. Ipse te ad viuum efformasti, in fronte,
vmbilico, & calce libelli: qui ingenij podo-
ris, fidei doctrinæ, morumq; tuorum ēternum
erit simulachrum & monumentum. Utinam
chartas illas, nonum pressisses in annum.
Utinam (quæ reformatorum consuetudo
est) post studium scholasticum, te cultoribus
animorum reformandum & recoquendum
(vt sapienter aiebat quidam) tradidisses, té-
que in domū probationis iterum abdidisses,
si forte vñquam illam à limine salutasti: pro-
fecto puluerem scholasticum, & sordes in-

9

nis gloriæ eluissés, & iuuenilem ardore rorè
cœlestium contemplationum temperassés.
Cæterum ne ordinem & claritatem, quam
in te desidero, à mē requiras: priuium de
pronunciato tuo in gehere disputo; & an
tolerandum aliquem sensum habere possit,
& quo sit verum doceo: Deinde etiam si
pronunciatum verum esset: tamen imperite
& violenter detortum, ad propositulsi pro-
bandus ostendo. Postremo respondeo ad
rationes & testimonia authotusti, quos à te
esse fingis, & locum Ioan. 3. explicō: qui
à te maledicere intellexit, erroris causam dedit.

EX TRIBVS PROPOSITIONIS
improprijs sensibus examinantur
duo Priors.

C A P. I.

Hec præfari libuit in libellum
tuum (mi Iornæ) atque se-
mel dixisse, quæ mihi sæpius
repetenda forent. In totum
enim dissimulasse vicia scripti
tui, nimis patientię, omnia vero designasse,
infiniti laboris fuerit. Præterea consulenda
fuit honori tuo, quamuis tu mei nullam
rationem habueris, & lectoris animus non

erat, vel momento à questione Theologicā, quę examinatur, auocandus, neque Grāmatica Theologicis inferenda. Nunc ad quæstionē venio, eámq; simplici & scholastico sermone tracto, fucatū & ampullatū stylū, phalerata verba, nimisque comptam orationem fabulis & fabulatoribus relinquens: veritatis enim simplex narratio est. Singulæ artes propriam habent eloquentiam, proprium dicendi genus, quod si quis meliore & floridiore mutandū putauerit, non modo decorū non seruabit, sed ne sapiet quidem.

Propositio tua quæ totius Tragoediæ argumentum est, ita se habet. *Christus in quantum homo erat in coelo & in terrā ante Ascensionem suam.* De quā tria possunt in quæstionem vocari. Vnum, an in aliquo sensu proprio aut improprio, ei possit aliqua subesse veritas. Alterum, an sit vera in sensu proprio, quem communiter sonat. Tertium, an non modo non sit falsa, sed etiam erronea, in sensu quo est à te de ambone & pulpite pronuntiata, & deinde proprio chirographo obsignata, & per id tempus, quo apud nos fuisti, pertinaciter defensa, quicquid nunc palinodiam canens, obtrudas, quicquid opponas, supponas, imponas.

Ad

Ad primum quod attinet. Certum est, nullum esse paradoxum, nullum asyntaton, nihil tam falsum & ridiculum , & à communi sensu alienū, quod à sophista, à Pyrrhono, & verborum aucupe defendi non possit. Cuius rei documenta habemus in scholis, in quibus adolescentes, exercitationis gratia, quaslibet propositiones propugnandas suscipiunt : ut viderim argutulum iuuenem, qui niuem atram , & fuliginem candidam publicè probaturū, & ad omnia aduersariorum argumenta scitè & sapienter responsurum esse promiserit. Nimirum eum singulæ dictiones separatæ innumeros ferè significatus habeant, multò magis coniunctæ & inter se connexæ. Præterea infinita sunt effugia & diuerticula , quibus tanquam postico prosiliant nasuti & circulatores homines , dumque putas corpora comprehendisse , vimbram tum demum & nubem præ manibus habere sentias. Ut nulli mirum videri debeat , si Iornæus disputator subtilissimus , calentibus adhuc Dialecticorum studijs, audeat propositiō nem unicam, tanquam arcem, aut castellum arte magis, quam naturâ munitum propugnare. Consulti sunt ultrò , citrōq; Theo-

logi, super propositione : quorum vna fuit mens, vnum oraculum , videlicet, propositionem tolerandū aliquem sensum habere posse , hoc est, non falsum, non hæreticum, non igne piandū. Hæc enim sunt reuerendorum Magistrorum , Doctorumq; quos tuarum partium esse existimas, verba. *Iudicamus propositionem nihil continere hæreses aut erroris.* Egregiam verò laudem propositionis , si hæresim non oleat ! Praeclaram virtutem, si hæreticus nouisque Dogmatistes non sis ! Gratiam tibi habebunt omnes Ecclesię Dei, gratiam referent Episcopi omnes, quod populos Galliarū hæretica lue non infeceris.

Sed ad rem. Concordant omnes, Propositionem tuam , *Christus in quantum homo erat in cœlo & in terra ante Ascensionem,* eo modo & sensu veram esse, quo hanc illi similem, *Christus in quantum homo erat ubiq; ante Ascensionem.* Si enim quatenus homo erat in cœlo & in terra ante Ascensionem , ergo & ubique. Vtraq; æquè probabilis est , vtraque æquè defendi potest. Vna enim distinctiunia, vtraque propositio stat, nempe si *in quantum*, aut *in quantum homo*, referatur ad suppositum diuinum , non ad naturam hu-

manam. Quod si licet effari , & in Ecclesia publicè docendo impunè asserere, profecto Vbiquitæ sumus omnes ; non enim aliud blaterant Vbiquitæ , quām quod tu cornicaris, non alijs cuniculis effugiunt, quam à te effossis, non aliud à nobis postulat, quam ut fateamur, Christum quatenus hominem esse vbique. Quod etiam si aliquo sensu notho, in umbris Academiæ , & in lycæo Peripateticorum ferendum esset: tamen in publico Ecclesiæ auditorio tolerandū non esse vehementer clamito. Sed quoniam Propositio tres habere potest sensus improprios, hos omnes explicabimus, si prius quid sit sensus proprius & improprius disputauerimus.

Sensus igitur proprius verborum, aut propositionis is dicitur, quem verba naturâ suâ, quam habent ex arbitrio instituentium & loquentium simpliciter sumpta, auribus nostris exhibent. Cum enim ex Aristoteлиs, & reliquorum Philosophorum vnanimi consensu , nomina non ex huius, aut illius sententiâ; sed ex communi omnium instituto significet, debet eorum valor, & significatio sumi ex generali hominum aestimatione & vsu.

Quæ penes arbitriū est, & ius & norma loquēdi.
 Non enim hic Grammaticorum, Rhetorū,
 aut Sophistarum more, proprietatem meti-
 mur elegantia, acumine, subtilitate, tropis,
 aut arcano & recondito quodam sensu , ei
 qui differit cognito : sed proprietatem ver-
 borum præsertim Theologicorum, & Ec-
 clesiasticorum, atque adeo eorum, quæ ad
 declarationem, & confessionem fidei Ca-
 tholicæ spectant, simplicitate, perspicuita-
 te, vñsu à maioribus accepto , traditione pa-
 ternâ , interpretatione fidelium, sensu , &
 consensu Ecclesiæ Catholicae , Theologo-
 rum rotundo candido que ore loquentium
 magisterio æstimamus, & ponderamus.

Improprius autē sensus ille est, cùm à ger-
 mana & recepta significatione dictiones tra-
 hūtur ad aliā, verbaq; aliud pollicētur, aliud
 prēstāt. Qua ratione tres, & quidē v̄eros, dixi
 posse subesse eiusmodi propositioni, *Christus*
quatenus homo erat in cœlo ante Ascensionem. Pri-
 mus est, vt eo modo Christus dicatur fuisse
 in cœlo, quo D. Paulus ait, suam conuersa-
 tionem illic fuisse, vt esse in cœlo idem sit,
 ac esse in gratia, & sanctè viuere , de cœle-
 stibus rebus frequenter cogitare, & cœlesti
 domicilio semper inhiare. Ita concionato.

riè, & non litteraliter explicat D. August:
 tract. 12. in Ioan. verba eiusdem Ioannis,
 quæ libello intexuisti, cum illa paulo ante
 propriè ad litteram explicuerit. Quid enim
 vetat scripturā ad mysticos sensus trahere,
 dūmodo historico, & litterali (qui solus in
 rebus dubijs valet ad faciendam fidem) non
 aduersētur? *Eia fratres* (inquit ille) *Deus voluit*
esse filius hominis , homines voluit esse filios Dei.
Ipse descendit propter nos , nos ascendamus propter
ipsum. Solus enim descendit & ascendit , qui hoc ait:
Nemo ascendit in cœlum , nisi qui descendit de cœlo.
Non ergo ascensi sunt in cœlum , quos facit filios
Dei? Ascensi sunt plane. Hæc nobis promissio est:
Erunt aequales Angelis Dei. Quomodo ergo nemo
ascendit , nisi qui descendit ? quia unus descendit , &
unus ascendit. Quid de cæteris intelligendum , nisi
quia membra eius erūt , ut unus ascendat? Propter-
ea sequitur: Nemo ascendit in cœlū , nisi qui de cœlo
descendit , filius hominis , qui est in cœlo. Miraris quia
hic erat , & in cœlo? Tales fecit discipulos suos.
Paulū audi Apostolum dicentem: Nostra enim con-
nuersatio in cœlis est. Si homo Paulus Apostolus am-
bulabat carne in terra , & conuersabatur in cœlo. De
cœli & terra non poterat esse , & in cœlo & in
terra? Vide quo sensu impropprio , & tropo-
logico affirmet D. Aug. Christū , & hic , &

in cœlo fuisse? Hunc vero credo sensū nusquam propriū affirmauerit Iornæus : aut si affirmabit, dicet quoq; Paulū, vti & Christū in cœlo & in terra propriè fuisse, cū suā conuersationem in cœlis asserebat. Certè hoc sensu cœlum terris miscebimus, & non solum in cœlis, sed & in profundissimis terrarum, atque adeo ubiq; locorum simul, & semel esse poterimus, cum ubiq; cogitatione, & affectu atq; desiderio possimus esse.

Secundus sensus improprius erit, si rō esse in cœlo, accipiatur pro eo quod est videre Deum : qua ratione vulgus Scholasticorum, ac non pauci etiam Positiuorum Theologorum interpretantur, rō ascendere in cœlum, per id, quòd est accipere cognitionem rerum diuinarum ac coelestium, Deum & diuina contemplari : eoq; modo verba D. Ioannis à Iornæo citata intelligunt. *Nemo ascendit in cœlum, &c.* vt sit sensus: Nemo diuinam essentiam, & diuina secreta cōtemplatus est. Ita vt ludere & iocari videatur Iornæus, si velit eum verè ac propriè in cœlo esse, qui Dei aspectu fruitur quasi Deus ubiq; nō sit, aut quasi nemo ea videre possit, in quibus reapse præsens non est, & quasi oculorum ignea vis nō

penetret, etiam remotissima. Non minus aberrat, dum de fide putat esse, Christum à primo instanti suæ conceptionis, Deum intuitiuè vidisse : Ecquis enim inter Theologos hoc scripsit (ut eius verba in meliores usus transferā?) Quis inter patres ? quis inter summos Pontifices? legat Suarium, Vasquesium, Canum, Toletum, Maldonatum, & cæteros : & si quispiam illorum hoc de fide esse dixerit, palmam manusque do. At quam miserè errauerit, dum de fide ait esse, Christi humanitatem ascendisse in cœlum, ante suam visibilem Ascensionem. Dicant non modo Theologi, Patres, Scriptura, sed quilibet etiam Catholicorum, quilibet Christianorum, qui historiæ Euangelicæ credit, qui Ecclesiæ Catholicæ fidem amplectitur, qui symbolum Apostolorum, ut fidei Epitomen tenet, qui orthodoxam a rectam veterum confessionem non negat. His siquidem testimoniorum generibus docemur, Christi humanitatem, seu Christum in quantum hominem, non nisi post quadraginta dies à sua resurrectione in cœlum ascendisse. Eatenus autem in terris visum, & cum hominibus conuersatum esse, partim in corpore passibili ante mortem,

partim in impassibili post resurrectionem.

Docent quidem Theologi animā Christi, à primo suæ conceptionis instāti, quoad partem superiorem, fuisse beatam, vidisseq; diuinā essentiam, & in ipsa cognouisse omnia quæ sunt, fuerunt, erunt. Nemo tamen hactenus, quod sciam, hoc effatū dixit esse de fide (non quod res in se certa nō sit) sed quia eam nec scriptura, nec Ecclesia de fide esse sciuerit, iussiterit. Multò minus asseruit vsquam Theologorum quispiam, ob hanc visionem beatificam, animam Christi fuisse in cœlo. Non minus ergo hallucinatur Iornæus, dum visionem pro existentia locali intelligens, Christum non secundum diuinitatem, nec secundū corpus, sed secundum animam, asserit fuisse in cœlo, ante visibilem Ascensionem: eo quod à primo instanti suæ creationis, & vniōnis ad verbum, Deum viderit: quām si quispiam diceret, me in cacumina montium verè perrupisse, aut de ramis arborū pependisse, quod illic coruos, quippiam uè aliud videbam; aut omnibus locis reapse existere, quæ oculorum subtilissima acies momento pererrat. Imò cum hæc visio beatifica sit intellectualis, non autem corporea, vt ipsemet fatetur,

fatetur; tam ineptit, asserēs idcirco animam
 Christi, per eam verè fuisse in cœlo; quām
 si me aut Romæ, aut Parisijs diceret adesse
 verè, & propriè, quia templa, palatia, fora,
 vicos celeberrimarū vrbiū animo reuolu-
 uerem. Ausim ego iurare, neminem Theo-
 logorum lecturum pag. 14. 15. & 16.
 scripti eius, qui statim non fateatur, eum
 nec quos citat authores, nec quid sit videre
 Deum intellexisse: dum eos asserit locum
 illum citatum ex Ioan. 3. de visione beatifi-
 ca interpretari, cum vt postea luculenter
 ostendemus, illi de idiomatum commu-
 nicatione, intelligent. Confundit etiam
 hanc ipsam visionem beatificam, cum
 idiomatum communicatione; vt statim
 ex lectione opusculi eius colligas, eum
 neutram intellexisse. Non negauerim ego
 eum Ioannis locum, ad visionem beatifi-
 cam in anima Christi astruendam, pluri-
 mum valere, cum in eum finem præcipui
 Theologorum illum adferant; & vt postea
 ostendemus, illic Christus velit docere, se
 cœlestia & diuina omnia nosse, non rela-
 tione, aut reuelatione, vt alij Prophetæ; sed
 visione, intuitione, contemplatione: quod
 illa sint intellectui suo semper præsentia, ea

cognoscat, intelligat, contempletur. Sed nego propter hanc cognitionem & intellec-
tionem, eam propriè & localiter esse auel-
lendam à corpore, & locandam in cœlo.
Nego, inquam, hanc esse locutionem pro-
priam, aio esse impropriam, metaphoricam
esse assero; vt ibi quis esse dicatur, vbi aut
mentis, aut oculorum acie aliquid cognos-
cit. Addam adhuc Iornæum omnino sacra-
mentarium, & hæreticum esse, si eo modo
velit localem Christi præsentiam, & exi-
stentiam intelligere, quando ad confir-
mandū, quod Christus in quantum homo
possit esse in pluribus locis, eum locum
adduxit. Nam cum ad confirmandam veri-
tatem Eucharistiæ id fecerit: sequetur
profectò, eum non nisi impropriè & figu-
ratè corpus Christi in Sacramento altaris
credere. Valeant ergo eiusmodi locutiones
impropriæ & personatæ, vbi de veritate
fidei est sermo, Apage metaphoricorum
nebulas, vbi veritas ipsa rerum se pròdit.

EXAMINATVR TERTIVS

sensus impropus à Iornæo allatus.

C A P. II.

Tertius impropus sensus huius propositionis, *Christus quatenus homo, erat in cœlo & in terra ante Ascensionem*, quo nunc post posteriores curas consultior factus Iornæus elabitur, is est, ut rō quatenus referatur ad suppositum diuinum, non autem ad naturam humanam, ut sensus sit verbum, aut secunda Trinitatis persona, hypostasis diuina, Deus ipse erat in cœlo & in terra ante Ascensionem. Quam assertionem nemo unquam negandam putauit, nisi ex Arianoorum, Christum Patri æqualem negantium, grege fuerit: Christum enim non precariò, sed natura Deum, eiusque numine plena esse omnia fatentur omnes Christiani & Orthodoxi. At in toto opusculo probat, propositionem aliquo sensu veram esse, videlicet si dictio reduplicativa, *quatenus*, iners, ociosaque sit, neque officio fungatur, & impropriè accipiatur; Neque enim hoc

negamus, sed dicimus sensum hunc esse im-
proprium, & de rigore (vt aiunt) falsum,
imo vero absurdum, & erroneum, quo mo-
do, & fine v̄sus est, vt probaret, Christum
quatenus hominem esse in pluribus locis
aduersus Caluinistas.

Quanquam enim obtinuerit ḥd quate-
nus, referri posse ad suppositum diuinum ne-
hilū quidē profecerit, operāq; nequicquām
posuerit in opusculo Theologico eudendo,
quo non dicam Theologis, aut Oratorib us,
sed ne Mythologis quidem, aut aratoribus
opus esset. Quid enim obtinuit quod illi
libentissimē semper non dederimus. Me-
minit, dum apud nos ad respondendum
detinebatur, hoc illi per mutuos amicos
humanissimē renunciaisse: si ita intelligeret,
& hunc sensum Catholicum populo, qui
aliter ac dixerat, accepisset, publicē expone-
ret; nihil obstare quominus custodiā exi-
meretur, dexteramque societatis, & pacis
osculum à nobis acciperet. At nunc frustra
sudat in ea re probanda, quam nullus vn-
quam negauit. Vtinam bonas horas non
tam malē collocasset.

Sed pretium operæ est, examinare ho-
minis iudicium, cruditionem, & conscienc-

tiam. Probaturus hoc effatum *Christus quatenus homo*, erat in cælo & in terra ante *Ascensionem*, cum aliunde non posset, orditur à simili, qui locus admodum extrinsecus est. Debuisset enim à definitione, à causis, aliisque locis intimis auspicari. Tum quia rationes illi deessent, authoritate & testimonio inuidiam nobis conflat, premitque imprimis D. Thomæ sententiâ, ad quem cum prouocet, & prouocatione iudicem eligat, libentissimè acquiesco, subiturus iudicium quodcunque fors tulerit, sed nihil est quod à D. Thoma timeamus. Nam quemadmodum Vrias Hethæus literas Dauidis Imperatoris Ioabo eius legato in suam perniciem attulit: ita noster Vrias testimonia aliquot authorum, (ō Virum parum sui amantem!) in proprium caput congerit. Et Vrias quidem mortem effugisset, si licuisset feralem epistolam resignare, & legere; at hic sciens, & prudens impingit in offendiculum, citaque scriptores, à quibus maximè erroris conuincatur. Inde hominis frontem, & conscientiam velim omnes intelligent. Volo iuuare Iornæum in explicando seipso, daboque operam, ut Iornæus Iornæum intel-

ligat. Sed & obtusa spicula, quæ languidula manu in me contorsit, penetrantiora reddam, quo in eum retorqueam. Probat hoc pronuntiatum esse verum, *Christus quatenus homo erat in cœlo & in terra ante Ascensionem,* quia hoc aliud effatum, *Christus quatenus homo est Deus,* verum sit: Si enim secundum sit verum & primum: ratio vtrinque par. Secundi veritatem confirmat autoritate D. Thomæ 3.p.q.16.art.11. quem præstat suis verbis, quām Iornæi, parvum fidi interpretis, loquentem audire. Sic igitur differit D. Thomas loco citato. *Quæritur an Christus in quantum homo sit Deus?* Respondeo, *Iste terminus, homo, in reduplicatione positus potest dupliciter accipi, uno modo quantum ad naturam, & sic non est verum, quod Christus secundum quod homo sit Deus: alio modo potest accipi ratione suppositi; & sic verum est, quod Christus secundum quod homo sit Deus.* Et hæc quidem fideliter retulit pag.5. sed debuisse integrum Thomam nobis repræsentare, non autem truncatum, laceratumque. Consultò enim reticuit verba, à quibus totius disputationis pendet caput & cardo. Rationem etenim reddens Thomas, cur hæc propositio, *Christus quatenus homo est Deus,* sit vno sensu

falsa, subiungit. *Quia terminus in reduplicatione positus, magis propriè tenetur pro natura quam supposito, ideo magis est ista neganda.* Christus secundum quod homo est Deus, quam affirmanda. Hæc te retulisse oportuit, neque more hæreticorum antiquos Ecclæsiæ Patres rodentium & adulterantium, sententiam D. Thomæ corruptam, vitiataim, & exesam excripsisse. Non hic disputamus, an enunciatio tua sit aliquo interpretamento vera, (quid enim tam ridiculum quod aliquo fuco & colore perpoliri non possit?) sed quærimus: quis sit proprius sensus huius propositionis? quis impropus? quis verus? quis falsus? Aio enim enunciationem falsam esse, si propriè intelligatur, ideoque negandam: neque alia ratione probo, quam Thomæ tui. Defendo namque rō homo in propositione reduplicatiua magis significare naturam, quam suppositum, sententiamque astruo, verbis Thomæ iam citatis, à te per magnam fraudem prætermissis. *Quia (inquit) terminus in reduplicatione positus, magis propriè tenetur pro natura, quam supposito, ideo magis est ista neganda.* Christus secundum quod homo est Deus, quam affirmanda. Quod si hæc propositio, Christus quatenus homo est Deus, magis est neganda quam

affirmanda, ergo & hæc illi compar. *Christus*
quatenus homo erat in cœlo & in terra ante ascen-
sionem, est magis neganda, quām affirmanda.
 Et ne putet Thomā semel tātum dixisse rā
 homo, referri magis ad naturā quā ad sup-
 positum, id antea dixerat, art. 10. quæst. 16.
Sciendum (inquit) quod nomen sic resumptum
in reduplicatione, magis propriè tenetur pro natura,
quam pro supposito. Ergo, Propositio tua magis
 est neganda, quā affirmāda, magis reticēda,
 quam prædicanda, magis sepelienda, silen-
 tioque obruenda, quam in apricum profe-
 renda. Cur vero neganda, nisi quia falsa? Ve-
 rum enim nemo negauerit, nemo negandū
 dixerit, nisi mendax. Quod negandū est, si-
 lendū est. Quod negandū est, prædicādum
 nō est: Ergo magis negare propositionē tuā,
 quam affirmare debes. Ergo satius & potius
 est tibi obmutescere, quā obstrepere. Sed è
 contra immemor optimi præceptoris tui
 Thomæ viri admodū naturā etiā taciturni,
 qui effatum tuum, magis infandum, quām
 fandum censet, nihil est quod sæpius, perti-
 nacius, arrogantius affirmes, & ad naufragium
 usque in omni circulo, & triuio effutias &
 inculces, quām *Christum quatenus hominem,*
fuisse in cœlo & in terra ante Ascensionem Duo
 obijcies,

objicies, primò D. Thomam tibi fauere
 quæst. 23. art. 4. hunc enim locum citas.
 Secundò , Suarium , quem tibi aduersari
 existimamus , tibi potius patrocinari quam
 nobis. Sed ad priorem obiectionem facile
 respondetur , te frustrà citasse articulum
 illum quartum quæst. 23. quoniam in eo
 D. Thomas dum sententiam propriam de-
 clarat, ne verbum quidem facit de illa redu-
 plicatione *in quantum homo*. Ad posteriorem
 non difficilior est responsio, ut manifestum
 erit partim ex his, quæ mox dicam, partim
 ex ijs, quæ adijciam ad finem capititis tertij.
 Hic ergo affero falsum esse quod ais, Suar-
 tium non nisi per transennam dixisse , præ-
 dictam propositionē falsam esse, si absolute
 ac propriè loquamur. An per transennam
 dixisse censendus est, quod multis in locis
 repetit? Is ergo in 3.p. To. I. disp. 35. sect. 3.
 Conclus. 4. scribit in hæc verba , *Itaque ha-
 propositiones , & similes non sunt verae ; Christus
 in quantum homo est Deus, est eternus , immensus ,
 &c. Hec est certa doctrina, quam heretici huic
 temporis satis ignorantem negant* Hæc ille. Videat
 ergo Iornæus quos habet fautores suæ op-
 nionis , aut quibus ipse fauet. Addit paulò
 post Suarius. *Sunt ergo illa locutiones falsæ in*

proprio sensu. An verò in aliquo improprio, possint ad verum sensum reuocari: dicemus circa articulum vndeclimum D. Thomæ. Idem ad ar. 10. q. 16. hæc scribit. Christus inquantum homo non est eternus, sicut neq; inquantum homo est Deus. Et ad articulum vndeclimum afferit sensum illū, quo rō inquantum homo reduplicat suppositum, esse valde improprium: ideóq; illam propositionē, Christus inquantū homo est Deus, esse simpliciter, & in rigore falsam. Deinde illi imponis, quod vi doctrinæ D. Tho. pressus palinodiam cecinerit, priorisque oblitus sententiæ contrariā tenuerit. Si enim Suarius, vt affiras, à se ipso dissentit, non id agit coactus vi doctrinæ D. Thomæ, imo verò si à se ipso discrepat, si secum pugnat, id contigit, quia cum D. Thoma belligerat. At quām rectè hoc dicas, iudicabit quicunque art. quartum huius 23. quæst. & quæst. 16. art. 12. & responsiones diuersas D. Thomæ, atque adeo ipsius Suaris perpenderit. Si quidem quæst. 23. ar. 4. quærerit D. Thomas, an Christus secundum quod homo, sit filius Dei adoptiuus: Respondetque in corpore, esse naturalem, non adoptium; quia filatio propriè conuenit hypostasi, vel personæ: Ideóq; cum in Christo non sit alia

persona, vel hypostasis, quām increata,
 cui conuenit esse filium per naturam,
 Christus etiam secundum quod homo,
 est filius Dei naturalis. Quām doctrinam
 dum doctissimè illustrat Suares disp. 49.
 sect. 1. concl. 2. ostendit fundamentum
 huius filiationis diuinæ, quæ conuenit
 Christo ut homini, nihil aliud esse, quām
 ipsam gratiam vniōnis, seu quod Christus,
 ut homo, non est Sanctus tantūm per gra-
 tiam habitualem, & accidentariā, ut cœteri
 hominum, & Angelorum esse possunt, sed
 etiam per ipsam vniōnem hypostaticam ad
 verbum diuinum; ex cuius vniōnis vi ha-
 bet jus proprium, & intrinsecum, ad diui-
 nam hæreditatem in ipsa humanitate susci-
 piendam; atque adeo ex vi illius, est etiam
 filius Dei naturalis: ea enim inter filiatio-
 nem naturalem, & adoptiuam à D. Thoma
 constituitur differentia; quod filiatio ado-
 ptionis est participata similitudo filiationis
 naturalis: Christus autem etiam ut homo
 subsistit per suppositum diuinum, quod est
 ipsum verbum, & filius Dei naturalis, id
 est, ut doctissimè explicat Vasquesius in
 eundem art. disp. 89. c. 13. Ille qui adopta-
 tur in filium, non secundum naturam, sed

solo affectu cōiungitur adoptāti: Id námq;
 ipsa vox adoptio, quæ est desiderātis, signi-
 ficare videtur. Quare adoptare aliquem in
 filium, nihil aliud est, quàm desiderio, &
 voluntate, loco filij naturalis, ipsum sibi
 subrogare: perindeq; est sibi adoptare filiū,
 atq; velle habere pro filio eum, quem alio-
 quin natura negauit. At humanitas Chri-
 sti nō est vñita Deo solo affectu, sed reapse:
 ergo per assumptionem non potuit ado-
 ptari: ac proinde Christus, nec absolutè, nec
 secundūm humanitatem, potest dici filius
 Dei adoptiuus; quia per vñionem hypo-
 staticam, reipsa, & secundūm veritatem,
 natura vñita est diuinæ hypostasi, quæ seic
 loco creatæ apposuit, substituit, & insinua-
 uit. Ergo efficitur, vt de fide sit, Christum,
 etiam quatenus hominem, esse filium Dei
 naturalem, non adoptiuū. Vide ergo quàm
 perbellè argumentaris Iornæ, & quàm
 acutè concludis, probaturus illam in cœlis
 ante Ascensionem Christi phantasticam
 præsentiam. Quod vt euincas, necessariò
 debes probare præsentiam localēm, seu rō
 ubi, æquè respicere suppositum, ac illud
 ipsum respicit filiatio. Sed profectò qui
 scriptū tuum attentè leget, intelliget satis

te non benè intellexisse, quid sit filatio naturalis, aut adoptiva, aut quæ ratio vtriuslibet sit in Christo.

Addis ex irrefragabili Alexandro Alensi quatuor signorum reduplicantium significata. Primum quo connotetur causa efficiens inhærentiæ attributi cum subiecto, ut cum dicimus, *Christus inquantum Deus se & alios à mortuis suscitauit*. Nam rō inquantum Deus, denotat diuinitatem causam esse Resurrectionis à Christo in se, & alijs effectæ. Secundum quo signum reduplicans cōnotat plerūmque causam materialem, ut cùm dicimus, *Christus inquantum homo nos redemit*; id est, per humanitatem, & proprium sanguinem pro nobis effusum, ut pretium redemptionis nostræ. Tertium quo illud signum denotat conditionem naturæ diuinæ vel humanæ, qua conditione declaratur inhærentia prædicati cum subiecto. Conditio siquidem naturæ diuinæ est, inquis, ut sit in cœlo, & in terra, & vbique: conditio autem naturæ humanæ est, ut sit in aliquo loco determinato. Cedo itaq;, quo horum trium modorum vis tuum illud *inquantum homo*, in hac, de qua agitur, propositione, *Christus inquantum homo, erat in cœlo, & in terra*

ante Ascensionem, intelligi? Primitōne? ergo humanitas Christi est causa efficiens, cur Christus sit in cœlo, & in terra. Secundò? ergo humanitas Christi materialiter est in cœlo, & in terra. Tertiò? ergo ex sua ratione, & conditione naturali humanitas Christi erit in cœlo, & in terra: Nullo horum, inquis, sed quartò quo signum reduplicatiuum connotat suppositum. Ergo ex quatuor modis reduplicationis Alexandri, tres primi propositionem tuam declarant esse falsam: quartum autem, & postremum esse maximè improprium satis declarat ipse Alexander suis exemplis, *Christus in quantum homo creauit stellas. Christus in quantum homo remittit peccatum.* Dic enim fodes ista humaniti competere.

Irrefragabili addis subtilem Scotum, Caietanum, Gabrielem quorum verba lanias, & lancingas, sententiásque pro libidine versas & flectis; sed nec Scotus quem impensè laudas, nec cæteri scholastici, tibi magis patrocinantur, quam iam citati. Verūm quia in eiusmodi verborum amphibolijs, captiunculis, & Mæandris explicandis, inani λογουαχία amplius contendere operæ-
pretum non est: ut videas, quam te tua

fallat opinio ; placet in medium adducere,
 duorum grauium authorum testimonia : ex
 quibus intelligas enunciationis tuæ falsita-
 tem, si ea propriè sumatur, ut propriè acci-
 pi debet , quando conciones ad populum
 habentur; ne ignaræ plebi erroris ansa præ-
 beatur. Primum sit Gregorij de Valentia,
 qui cōmentarijs suis in D.Thomam tom.4.
 disp. 1. q. 16. p.3. sic ait. Ex his facilè iudi-
 cium est de propositione illa, *Christus secun-
 dum quod homo est Deus*, quām meritò negat
 D. Thomas art. 11. quoniam propriè redu-
 plicatur naturâ humanâ, secundùm quam
 Christus non est Deus. Posterius est Ga-
 brielis Vasquezij, qui omnium quòd sciam
 recentissimè, & quòd iudicem doctissimè
 de his scripsit. Is in articulo 11. q. 16. 3.p.
 D. Thomæ disp. 69. c. 1. quærit, an hæc
 propositio sit vera , *Christus inquantum homo
 est Deus* ; respondétq; , non solum illam, &
 similes, sed etiam hanc, *Christus inquantum hic
 homo est Deus*, esse falsam. Eius verba, & quia
 recens est, & quia cæteris respondet, idque
 ex professo docet, quòd nos asserimus , ex-
 cribere non pigebit. *Mihi tamen placet eorum
 sententia, qui absolute, & absqueulla distinctione
 pronunciant, viramq; propositionem, nimirum*

Christus in quantum homo est Deus, & Christus in quantum hic homo est Deus, esse falsam, si propriè loquamur. Ita docent Dur. in 3. dist. 10. q. 1. ad 3. Paludanus q. 1. art. 1. concl. 2. & 3. Priorem autem esse falsam probat Durandus ex doctrina tradita in ea quæstione n. 6. atque ex ipso desumpsiit Paludanus, quia particula, in quantum, vel, secundum quod, si propriè usurpetur in prædicta propositione, vel denotat causam proximam inherentiæ, prædicati, comparatione subiecti: vel causam saltem remotam, quam licet non necessariò sequatur effectus, est tamen requisita. Causam proximam inherentiæ denotat illa particula, cum dicimus Christus in quantum homo est visibilis, causam verò remotam, sed necessariam, ut cum dicimus, Christus in quantum homo passus est: quia ut patetur, necessarium fuit esse hominem: sed quod fuerit homo, non fuit necessaria, & proxima causa passionis: at qui prædicta particula verouis modo acceptâ, falsæ sunt propositiones prædictæ: siquidem Christum esse hominem, nullo modo fuit causa, ut esset Deus. Ergo si propriè loquamur, prædictæ propositiones sunt falsæ. Hæc ratio mihi probatur: rameti si clarus confici posse hoc modo. Particula in quantum, vel accipitur, ut nota perfectatis, aut ut nota specificationis, alio enim modo usurpari non potest; ut nota perfectatis, non potest accipi:

accipi : hoc enim modo solum usurpatum, quando replicat totum subiectum, ut notauimus disput. 66. cap. 2. in predicta autem propositione non replicat, vel certe si hoc modo usurparetur, esset nihilominus falsa propositio. Quia sicut non praedicatur per se Deus de homine, ut supra ostendimus, ita etiam non potest de illo praedicari cum particulâ persic-tatis, aut particula, inquantum, sumitur ut nota specificationis, & determinationis, sicut reuera usurpatur, & ita falsa est propositio illa, Christus inquantum homo est Deus : quia sensus est, per illam naturam, que determinatur à particula illa, conuenit Christo esse Deum, nempe per humanam, quod est falsum. Porro autem per illud concretum, homo, denotari naturam, & non suppositum, pri-mùm constat ex doctrina, quam in uniuersum tra-didimus 1. parte disput. 155. c. 5. Nempe concreta naturae directè significare naturam, & indirectè connotare suppositum, etiamsi ponantur ex parte subiecti in propositione. Deinde quia saltem quando ponuntur ex parte praedicati, citra dubium denotat naturam directè; hic autem cum particulâ, inquantum, ponuntur ex parte praedicati, ut obserua-uimus supra cap. 2. ex ipso etiam Caietano quem oportebat esse memorem, ut de hac propositione, Christus inquantum homo est Deus, absolute pronunciaret esse falsam. Ex hoc uno satis

corruunt quæcumque ad confirmanda sua dogmata, in opusculo scripsit Iornæus, satisque compertum, probatumque est sensum, quem affingit suæ tam celebratæ propositioni, *improprium esse.*

*PROPOSITIONEM ESSE SIM-
PLICITER & ABSOLUTÆ FALSAM, & IDEO VITAN-
DAM, MAXIME IN CONCIONIBUS.*

C A P . III.

Vlti magni nominis Theologi disputantes, an Deo imponi ab hominibus nomen possit, quod eius essentiam perfectè, sicuti est, significet, probant fieri posse hac ratione, quām ad præsentem rem aptare, non erit omnino alienum. Docent enim, verba & nomina magis docere, mouere, atque afficere audientem, quam loquentem. Nam etsi ex hominum communi instituto, voces primæuam deriuariint significacionem: tamen nemo loquitur, vt seipsum intelligat: sed potius quod iam ipse intelligit, per voces & nomina aliis communicet. Voces si quidem sunt symbola, & signa; veluti internuntij, & interpretes, inter eum qui

loquitur , & qui audit:Signum verò, vt docet Aug.lib.2.de doctr. Chr.cap.1.Res est, quæ præter speciem, quam ingerit sensibus, aliud facit in cognitionem venire:vocésque ipsæ præter sonum, qui aure percipitur, aliquid representant, rem scilicet, ad quam significandam proferuntur. Hinc fit, vt sicut in cæteris actionibus, & passionibus, quicquid recipitur, per modum recipientis recipitur; & quælibet qualitas aut forma sese infundit, vimque suam exerit, ad materiæ & subiecti captum : ita sermo in primis, & verba in animis nostris talia sensa cogitantesque ingenerant, qualia apti, natique sunt suscipere. Quapropter unus idemque sermo, uno eodemque ore promptus, variè aures mentesque afficit pro auditorum ingeniiis ; ita vt doctiores subtilioresque magis meliusque res per voces significatas intelligent, quam rudiores, qui easdem voces audierint. Exemplo erit concionator, diuersis de rebus pro suggestu differens, quem rudes, plebeij, artifices, Philosophi, Medici, Iuris-consulti, Theologi audiunt. Is easdem voces verbaque in aures pectoraque omnium instillat: nemo tamen ibit inficias, quin quæ ad Theologiā spectant, melius comprehen-

dat Theologus : quæ ad Iurisprudentiam, Iurisconsultus ; quæ ad medicen, Medicus ; quæ ad Philosophiam , Philosophus ; & propriæ artis placita, sensa , verba quisque artifex acutius videat , & intelligat. Vnde luce meridianâ clarius liquet , voces , & nomina significare non tam ex arbitrio loquentis,quam pro captu audientis : Cum eadem voces, diuersis exceptæ auribus, & mentibus, diuersos pariant conceptus : & quidem aliquando perfectiores, quam fuerint in animo loquentis, si auditor rem melius disputante intelligat. Nam si de admirandis Romæ , ex relatione solum , aut lectione librorum , mihi , qui omnia vidi, quispiam differeret: multò melius mihi ea repræsentaret , quam ipse intelligat : quia nimirūm ego rectius, perspicaciúsque noui ea, de quibus verba facit , quam ipse , qui loquitur.

Ex his coniucere licet , qualis, quantusque , quam prudens , quam multarum rerum sciēs , & experiens debeat esse is, qui in Cathedra Mosis , imo in Cathedra Christi sedet, ad cœlestibus cibis pascendas animas. Nam cum in thronum illum sanctissimum , vice Christi summi pastoris conscendat, de-

bet si vult intelligi, & proficere, ea oratione
vti, non quæ occultam aliquam, & sibi vix
cognitam veritatem contortè connotet,
falsitatem verò, & errorem manifestum præ
se ferat; sed quæ clara simplicitate fuerit, &
ex communi & vulgato usu Ecclesiæ, atque
adeò Catholicorum & Orthodoxorum
omnium deprompta. Quis enim dubitet,
quin auditorum auris, prius, potiusque sem-
per feratur in communem hunc & pro-
prium verborum significatum, quam in il-
lum violentum, spurium, improprium?

Certè non tantùm improprias, & coactas
verborum significations, in explicatione
mysteriorū fidei vitare iubet Ecclesia; sed
etiam ambiguas, & ubi maximè contra hæ-
reticos est disceptatio, præsertim cum in
fauore hæreseos detorqueri possunt. Quod
D. Thomas prudenter, docteque adnotauit
3.p.q. 16.art. 8. differens enim, an hæc
sit vera, Christus est creatura? Sic respon-
det, *Dicendum quod sicut Hieronim. dicit ex
verbis inordinate prolatis incurritur hæresis.* Vnde
cum hereticis nec nomina debemus habere com-
munia ne eorum errori fauere videamus. Post, &
ideo non est absolute dicendum quod Christus sit
creatura, sed cum determinatione scilicet secundum

humanam naturam. Ea verò de quibus suspicari non potest, quod personæ diuinæ conueniant secundum seipsam, possunt simpliciter dici de Christo ratione humanae naturæ, sicut simpliciter dicimus Christum esse passum mortuum & sepultum. Post eadem quæst. in respons. ad 2. Illa quæ dubitationem habent circa alterutram naturam non sunt dicenda absque determinatione. Post. Non est dicendum sine determinatione, Christus est incorporeus vel impassibilis, ad evitandum errorem Manichei qui posuit Christum verum corpus non habuisse, nec verè passum esse: sed dicendum est cum determinatione, quod Christus secundum deitatem est incorporeus & impassibilis. At nullus est qui hanc propositionem, Christus in quantum homo erat in cœlo ante Ascensionem, non intelligendam existimet de ipsa humanitate: quare meritò hunc loquendi modum tanquam scopulum defugere debemus, ne cum ubiquistis idem sentire videamur, quorum verba & dogmata æquè detestamur. Hinc diuam virginem, non Χριστόν (quamuis verè dicatur) sed Θεόν voluit appellari; quia nimirum, ut benè monet D. Damas. in nomine Χριστός hæresim suam occultabat Nestorius, suppositum scilicet humanum, quod

in Christo asserebat. Non negabant sanctissimi illi fidei nostræ assertores , diuam virginem esse *χειστόνον* , sed prauum sensum , hæresim scilicet Nestorij, sub cortice eius nominis occultum reiiciebant. Quod si religiosissimi Patres etiam veris legitimisque vocabulis , modisque loquendi, propter periculum errorum , aut ne cum hæreticis idem sentire viderentur , abstinentum esse putauerunt : quanto magis eas vitare nos oportet locutiones , quæ manifestum errorem continent ? Quid enim sacratissimi Antistites Ephesini sensissent his de propositionibus , quas Iornæus obtrudit , quæ non nisi plurimo fuco illitæ , aut magna vi detortæ , & excarnificatae , & ingenti distinctionum congerie subfarcinatae , veræ videri non possunt ? Nemo enim est Christianorum , his maximè calamitosissimis temporibus , quibus vera præsentia corporis Christi in Eucharistiâ , à Sacramentarijs varijs artibus eluditur ; qui audiens hanc propositionem , *Christus non solum inquantum Deus , sed etiam inquantum homo , erat & in cœlo , & in terra ante Ascensionem , non statim animo concipiat , non solam diuinitatem , sed etiā humanitatem Christi*

fuisse, & in cœlo, & in terra, antequam eo
 conscenderet in die Ascensionis: licet ali-
 quis alio sensu, violento tamen; proferenti
 cognito, illa verba tolerare possit. Quia
 cum, ut supra diximus, vocum significa-
 tiones ponderandæ sint intelligentiâ, quâm
 ingenerant pectoribus, & auribus auditio-
 rum, non autem occulto conceptu loquen-
 tis: & hoc pronunciatum, *Christus in quantū
 homo, ex communissimo Theologorum, &*
 omnium Philosophorum vsu, idem efficiat
 in auribus hominum, atque istud *Christus
 secundum naturam humanam, aut secundum hu-
 manitatem.* Quis, inquam, non dicat simpli-
 citer & absolutè negandum, non solum ut
 falsum, verū etiam ut erroneum, cum erro-
 rem inducat in animos auditorum, qui
 illud trito & vulgato Ecclesiæ sensu in-
 tellexerunt, non autem arcano illo, quem
 præter eum qui disputat, nemo diuinabit
 nisi solus Deus? Ecclesiastæ in fidelium
 publicâ coronâ, non Deo loquuntur non
 sibi, non etiam Sophistis, aut Dialecticis.
 De superiori loco loquuntur ad ædifica-
 tionem audientium, quorum magna pars
 fullones, carbonarij, aurigæ, vinitores,
 opifices, mulierculæ. Timere debent, ne
 non

non solum depravatis, parumque religiosis moribus, sed etiam parum examinatis, minusque meditatis sermonibus, nouis & curiosis, offendiculo sint parvulis in Christo. Non decet imitari eos, qui malunt verbum perdere, quam amicum. Praestat concionatorem infacundum, & rusticum haberi, quam nimium argutum, & acutum. Aversantur affectatum docendi genus, prophaneisque vocum nouitates, quas etiam vitandas docet Apostolus, fideles ; detestantur non solum haeresim, sed etiam haeresis similia & propinqua Quod vel hoc uno exemplo compertum est. Etenim Iornæus vix de tribunali desilierat ; cum

Fama, malum quo non aliud velocius ullum,
 totam ciuitatem peruersit, eum haereticè &
 ubiquisiticè concionatum. Non credidi
 vulgi rumoribus, volui ex homine discere,
 an vera essent, quæ illum differuisse, docti,
 indoctique asseuerarent. Sed ô non ferenda
 petulantiam ! obstinatè defendit, quod
 temerè pronuntiauerat ; neque nobis, eum
 accurate interrogantibus, ullam de communione
 Idiomatum, qua nunc veluti
 per cuniculos effugere tentat, mentionem
 fecit : quod si fecisset, poterat se suspicione

hæresis liberare. Itaque eum in ædibus
 nostris habui, donec ad curiam sæcularem
 prouocaret, quâ humanitate? forte maiori,
 quam pateretur officij mei ratio. Nam
 præterquam quod ex præscripto sacro-
 sancti Concilij Tridentini sess. 5. de refor-
 c. 2. §. Si verò tenebar contra eum se-
 cundūm Iuris dispositionem aut loci con-
 suetudinem procedere: iubent summi Pon-
 tifices, Paulus præfertim III. in Bulla ad In-
 quisit. Bonon. edita anno 1542. *Vt Inqui-*
sitores & per consequens Episcopi, qui In-
 quisitorum vice fungi tenentur, vbi non
 viget sanctum Inquisitionis officium, *Contra*
omnes & singulos, tam sæculares, quam religiosos,
quorumuis ordinum, etiam mendicantium professio-
res, cuiuscumque sexus, gradus, status, conditionis,
dignitatis, & præminentiae existant; non tamen
Episcopalis (Episcoporū siquidem delicta, in
 causa hæresis, Apostolicæ Sedi reseruantur,
 C. Inquisitores de hæret.lib.6.) qui proposi-
 tiones suspectas, scandalosas, periculosas, errores cō-
 tinentes, hæresim sapientes, ac alias Catholicæ fidei,
 minus consonas Christianæq; pietati & bonis mori-
 bus minime conformes, huiusmodi vel earū quaslibet
 in posterum asserere, seu publicè proponere, & popu-
 lis prædicare audient, & presumant, iuxta authori-

tatem & potestatem eis Inquisitoribus à iure aut alias quomodolibet traditam & concessam procedere, & inquirere, suāq[ue] iurisdictionem exercere debeant, &c. Iudicet vero Lector, an prædicta propositio sit de earum quæ hīc recensentur numero: Idem quoque præscribunt cæteræ Ecclesiæ constitutiones.

Sed ne nimius sim, hoc vno dilemmate reuinco tuam pertinaciam, & à te exprimo tuæ siue ignorantiae, siue, ne quid asperius dicam, imprudentiae confessionem. Cūm tuum illud egregium effatum è pulpito declamabas, apud multitudinem magna ex parte imperitam, vel noueras ambiguam sententiam, tuis illis verbis delitescere, vel hanc ambiguitatem tunc non habebas perspectam. Si multiplex illarum vocum potestas fugiebat te; planè indignus eras, non modo Sorbonici Doctoris insigni titulo, sed etiam boni concionatoris nomine; si ea te non latebat, valde imprudens fuisti, qui non videris fore, vt hæc amphibologia, plerisque magni erroris, & scandali esset occasio; vt reuera fuit. Nec opus erat multâ prudentiâ, vt præuideres existimaturos auditores, eo sensu à te proferri verba illa, *inquantum homo*, quo millies à concionato-

ribus pronunciata fuisse meminissent. Cùm enim ij, qui ex suggesto populum docent, identidem repetunt, *Christum, inquantum homo est, esurisse, fatigatum, passum, ac mortuum fuisse;* perinde hæc ab auditoribus accipiuntur, ac si alijs verbis diceretur; Christum secundùm humanam naturam, hæc omnia tolerasse. Hæc enim particulæ reduplicantis significatio, lippis ac tonsoribus nota est. Tuus autem ille sensus, quem ab alijs edocetus iam arripis, ad excusandas excusationes in peccatis, rudi turbæ ignotus est; & eum grauissimi quique Theologi tanquam à proprietate sermonis abhorrentem, rejiciunt. Negas? In promptu probatio est. Nam posteriorem hunc sensum, vel hinc intelliges, remotum esse à communi visu loquentium, & scribentium; quòd si dies, ac noctes euoluas authores probatos, vix uspiam reperturus sis has, aut similes loquendi formas, *Christus inquantum seu quatenus homo, est Deus, est ubique, est eternus.* Si aliquando simile quid legeras, cur non illud in medium protulisti? nam hoc erat maximè è re tua. At vero prior sensus ita frequens est, ut passim à doctissimis scriptoribus usurpetur. Ex multis testimonijs

quæ proferre possem , hæc accipe Ambrosius lib. 2. de fide ad Gratianum Augustum , cap. 3. de Christo loquens, sic ait, *Non quasi Deus, sed quasi homo loquitur.* Et paulò pòst ut homo turbatur , ut homo flet , ut homo crucifigitur. Et cap. 4. Neque enim de loco ad locum transit , qui ubique est. Ut homo est qui vadit, ipse est qui venit. August. tract 78, in Ioan. Ibat per id quod homo erat, & manebat per id quod Deus erat. Cyril. Alexandr. lib. 11, in Ioan. cap. 21. Putabant discipuli absentiam Christi , ut hominis dico (Deus enim ubique est) multorum eis incommodorum causam furoram. Multa id genus exempla nobis suppeditat Catechismus , ex decreto Concil. Trid. iussu Pij V. Pontif. Max. editus. Dum enim explicat voces illas Symboli Apostolici , Et in Iesum Christum : hæc scribit. *Christum non solum ut Deus, verum ut homo, ac nostræ naturæ particeps est, regem etiam agnoscimus.* Et pòst, in illa verba, Dominum nostrum, sic ait. Multa sunt , quæ de saluatore nostro , in sacris literis dicuntur ; quorum alia ut Deus est, alia ut homo , ipsi conuenire perspicuum est ; quoniam à diuersis naturis, diuersas earum proprietates accepit. Et paulò pòst. Sed rectè etiam multis rationibus, ut homo est, Dominus noster appellatur.

Sed ponamus non tantum verè , sed etiam propriè dici posse , Christum non tantum vt Deus , sed etiam vt homo est , esse vbique: id tamen non est in concione dicendum , absque sufficienti explicatione. Scis enim ex verbis incautè prolatis incurri hæresim. Prudenter à Suario scriptum est tom. i. citato, disp. 35. sect. 4. in hæc verba. Illud vero in vniuersum obseruandum est , quandocunque significatio est ambigua , & in uno sensu , potest prædicatum inducere errorem , quamvis in alio possit efficere verum sensum ; non esse simpliciter asserendum , sine sufficienti explicatione , ut vitetur scandalum , & erroris periculum. Te vero , dum loqueris eo modo , si non reapsè , saltem voce patrocinari hæreticis vbiquetarijs , ex ijs quæ subijcio , perspicuum est. Cardinalis Bellarminus tom. i. Controuers. lib. 3. de Christo cap. i. §. Denique concordia Euangelica , dum refert hæresim vbiquistarum ; inter alia eorum decreta , hoc citat ex concordiâ Euangelicâ , editâ anno 1580. in epitome articulorū controuersorū , art. 8. §. II. Habet ab ipsa conceptione Christi , illum hominem assumptum infuisse in Deum , & exaltatum ad dexteram Dei ; ita vt non solum Christus , vt Deus , sed etiam

Ut homo, omnia possit, omnia sciat, omnibus crea-
 turis sit præsens. Eodem in capite. §. At non
 fluxerunt, tanquam vbiquistica propositio
 refertur hæc, ex concordiâ editâ anno
 1570. pag. 731. Reuera omnia implet, & vbi-
 que non tam um ut Deus, verum etiam ut homo,
 præsens dominatur à mari usque ad mare. Gre-
 gorius de Valentiâ lib. 1. de verâ Christi
 præsentiâ, docet quæstionem esse inter Ca-
 tholicos, & sectarios; vbi præsens existat
 Christus ut homo, & ait vbiquetarios asse-
 rere, Christum esse vbiique, nempe ut ho-
 minem. Idem tradit cap. 2. atque etiam
 tom. 4. in summam Theologicam D. Tho.
 disp. 1. q. 2. puncto 3. titulo, *Sententia vbi-*
quistarum, &c. Hæc si vera sunt, vt certè
 sunt verissima, quis adeò cæcus est, qui non
 videat Iornæum vbiquisticè locutum esse?
 Certè si vbiquistarum quispiam illi tuæ
 concioni fortè interfuisset, iureiurando
 asseueraret, se in Galliâ suæ opinionis acer-
 rimū propugnatorem inuenisse. Equi-
 dem suspicor, te ex paginâ 7. & 8. tui scripti
 hoc argumento aduersus nos pugnaturum.
 Si hæc propositio, *Christus, ut homo, est filius*
Dei naturalis, est de fide, certè etiam de fide
 sunt hæc enunciationes, *Christus, ut homo, est*

*Deus, Christus, ut homo, est ubique, Christus, ut
homo, est in cœlo. & in terrâ. Atqui certum est
illam esse de fide: ergo certum esse debet
has etiam esse de fide. Maiorem proposi-
tionem huius syllogismi, tanquam eviden-
tem supponis in tuo illo scripto: Minorem
si negemus, nos accusabis apud fidei quæsi-
tores. Id enim negaremus, quod facile
probares sanctum esse in Concilio Fran-
cofordiensis, & ab Adriano summo Pontifi-
ce confirmatum. Sanè hæc tua ratiocina-
tiō minus cautis potest imponere, sed fru-
strâ iacit rete ante oculos pennatorum.
Hoc amicè tibi dictum velim, quo longius
pergis in tuo scripto, eo minus paratum te
prodis à solidâ veraque Theologiâ. Disce
ergo à nobis & altâ mente repone, dupli-
cem in Christo reperi filiationem natu-
ralem, alteram æternam, quæ respicit solum
patrem, alteram temporalem, quæ refertur
ad totam trinitatem. Si de priori sermo sit,
neganda est hæc propositio, Christus in-
quantum homo est filius Dei naturalis: si
de posteriori, concedenda. Sed ex hac, eo
sensu vera, non nisi absurdè colliges, quod
in tuo argumento concludis.*

*Nobis, ut video, Suarium oppones, qui
loco*

loco à te citato, nempe tom. I. in 3. part. disp. 49. sect. 4. assert. 2. affirmat Christum, inquantum homo est, esse filium Dei naturalem; vbi planè loquitur de æternâ, & increatâ filiatione, & asserit particulam illam *inquantum homo*, licet in rigore dialectico fortè magis significet naturam quam suppositum, tamen in communī usū loquendi & scribendi de hoc mysterio sumi ad designandum suppositum, seu id quod subsistit in humanitate. Ingenuè agnosco, si solum verba spectentur, videri Suarium nobis, immò sibi ipsi contradicere, qui toties anteā docuit, ut à nobis probatum est, simpliciter falsam esse illam propositiōnem, *Christus inquantum homo, est Deus*. Sed cum te premamus non solius Suarij, sed etiam Vasquij, Bellarmini, Gregorij de Valentia, & aliorum authoritate, non multū nostrā refert quid sibi velit Suarius in eo loco quem nobis objecis: attamen ne tibi blandiaris quasi optimum patronum & defensorem tuę causę sis naētus, moneo te, diligenter animaduertas, quæ sequuntur. Primum est, nihil aut parū tuę causę prodesse, etiamsi esset evidens, verissimam & maximè propriam esse illam enunciatio-

nem , *Christus inquantum homo est Deus* , nam tuam propositionem eo potissimum sensu oppugnamus , quo existimamus , & manifestè probamus à te fuisse prolatam : quâ de re fusè disputamus in reliquâ huius libelli parte . Secundum , non esse verissimile Suarium priorem suam opinionem retractasse , quâm toties docuerat ; eam enim expunxisset in tertiatâ editione , in cuius initio testatur , se recognouisse hunc suum to-
mum ; adde quod in citatâ disp . 49 . sect . 1 . in responsione ad primum , ait , Christum ut hominem non posse dici filium Dei propriè per essentiam , & æternam generatio-
nem , sicut est filius Dei inquantum Deus , sumendo propriè , formaliter , & specifica-
tiuè particulam illam , *inquantum* , & subdit Denique argumentum hoc concludit , quia *Christus*
ut homo , non est Deus : ergo neque filius Dei in hoc sensu. Vides Iornæ quo modo persistat Suarius in suâ opinione , quâ anteâ toties negauit hanc propositionem , Christus in-
quantum homo est Deus . Tertium , si suam sententiam mutauit Suarius , quod ut ostendi , probabile non est , falsò te afferere illum eam mutasse pressum doctrinâ D . Thomæ ; ut enim non repetam quæ antea citaui ex

S. Thomâ , certè in quæst. 24. art. 2 . in corpore , sic ait . *Hoc dicimus conuenire alicui secundum quod homo , quod ei conuenit ratione humanae naturæ.* Quibus verbis significat se persistere in eo quod docuit quæst. 16. art. 10. & 11. Quartum , si eo loco docuerit quod illum credis docuisse , non esse quod amplectamur hanc posteriorem eius sententiam , sed priorem . Nam posterior obiter tantum & obscurè tradita est , & non sponte nata , sed vi quadam extorta & planè contraria doctrinæ tui Thomæ : at prior consentit omnino cum D. Thomâ , multis in locis , & conceptis , clarisque verbis explicata est , & tunc asserta ; cum locus exigeret , ut eius veritas declararetur . Quintum , duobus modis posse intelligi , denotari suppositum per particulam inquantum homo , quando de Christo , ut homine , aliquod attributum enunciamus ; priori quando ita denotatur suppositum , ut humanitas nullo modo requiratur , ut attributum enunciationis conueniat personæ diuini verbi ; verbi gratia in hac propositione , Christus inquantum homo est Deus : nam ut verbum sic Deus , nullo modo requiritur humanitas . Posteriori quando ita significatur supposi-

tum, ut tamen necessaria sit humanitas, ut prædicatum efferatur de verbo diuino, verbi gratiâ in hoc pronunciato, Christus inquantum homo, est filius B. Virginis, nam humanitas omnino requiritur, ut personam diuini verbi dicamus esse filium B. Virginis. Si priori modo intelligas sententiam Suarij, noueris illam nihil habere probabilitatis, nec te, nec Suariū, nec alium quemuis posse eam probare ex locutionibus receptis v̄su Patrum & Conciliorum aut Theologorum; si posteriori, fortassis erit tantum quæstio de voce inter nos & Suarium, aut potius inter hoc illius dictum, & inter illud quod anteā tradidit cum D. Thomā: attamen hoc nihil te iuuabit; quoniam si denotetur suppositum in tuā propositione, denotabitur priori modo; ut enim persona verbi sit in cœlo & in terrâ, nullo modo requiritur, ut sit coniuncta cum humanitate. Dices, Suarium priori modo loqui. Nam humanitas non requiritur, ut persona verbi sit filius Dei naturalis. Respondeo 1. si priori modo loquatur, plane falli eā in re, quod de tanto viro quis eredat? 2. Potius esse loquitum posteriori modo & seclusa humanitate, verbum diui-

num non dici filium Dei naturalem eo sen-
su quo ibi loquitur Suarius, ut videtur col-
ligi ex ijs quæ tradit citatâ disp. 49. sect. 2.
§. Si ergo filiatio naturalis. Quem locum
si consulas & percipias, apertè cognosces,
Suarium nec sibi nec veritati dissentire.

PROPOSITIONEM EO SENSU
quo scripta est, esse erroneam.

C A P. IIII.

Quemadmodum rustici, stolidique homines, qui opificum officinas ingrediuntur, plerumque à seip-
sis læduntur, dum temerè artium ignorar-
tarum instrumenta contrectant: ita qui Theologorum sacraria intrant, nisi magno iudicio prædicti, longâ exercitatione exculti, plurimâ experientiâ detriti, atque in primis, in priuatâ scholâ Spiritus sancti edocti fuerint, in multos, periculososque errores præcipites aguntur; non aliunde errorum causis petitis, quam vnde maximè veritatis lucem haurire debuerant. Et vt à seipsis icti, plerumque magis ex visu san-
guinis longè latèque manantis, quam ex

sensu vulnus deprehendunt: ita hi sepiissimè errorem non intelligunt, venenáque verborum, donec virus auditorum aures, mentésque penetrauerit. Hoc Iornæo accidisse palam est omnibus, qui, aut ipsum pro concione dicentem audierunt, aut scriptiōnem eius, & syngraphum attentè legerunt. Licet enim egregium Doctorem Sorbonicum (si Dijs placet) se profiteatur: quæstionem tamen aggressus Theologicam, primo nominū vsu, & quasi capulo instrumentorum Sorbonicorum Iesus est, aciem vice manubrij arripiens. Quā in re imperitum se prodidit artificem, imo & rudem Tyronem, & malum medicum, qui remedia in venena conuerterit: quod ita esse euidentissimè constat. Probare illi fuit animus contra huius temporis Sacramentarios, corpus Christi esse posse in pluribus locis, quod vt præstaret, egregium fundatum præstruxit, Christum videlicet, vt hominem ante Ascensionem in cœlo & terrâ extitisse.

Habuit quidem zelum, sed non secundum scientiam: dum enim audacius, quam prudentius (quod fere temerarij solent

milites) hostes insequitur, dum viribus, & perniciati fudit, dum aduersarios contemnit, in aduersariorum insidias incurrit, fumumque vitans, in ignem incidit, incidit inquam, in dogma vbiquistarum, imo ne quidem vitatis Caluinistarum scopulis:

Stulti dum vitant vitia in contraria currunt.

Nam si corpus Christi ante Ascensionem erat in cœlo: quâ ratione aut quomodo? Propter vniōnem hypostaticam, inquit, propter suppositum diuinum, cui humanitas Christi innitebatur: atqui si hoc ita se habet; vt idcirco Christi corpus fuerit in cœlo; quia hypostasis diuina, quâ subsistebat, erat in cœlo. Cum eadem hypostasis sit vbiique; verum quoque erit humanitatem Christi esse vbiique; quæ est hæresis vbiquistarum.

Pro te aliquem subaudio respondisse, te ideo non esse vbiquistam, quia vbiquistæ non solum ratione realis *νομανιας της ιδεωμάτων* diuinæ hypostaseos ad humanam, sed etiam ratione physicæ vbiquitatis, & locationis posuisse. Te autem non ita crassè, & circumscriptiuè humanitatem Christi asserere, tunc temporis extitisse in cœlo & in terrâ: sed in terrâ quidem fuisse certo

loco circumscriptam, in cœlo autem hypo-
staticè, id est ratione hypostasis diuinæ, cui
etiam illic realiter vniebatur, & eius Idio-
mata ibi reapsè participabat. Atque ita
non solùm in terrâ certo loco definiebatur,
sed etiam erat in cœlo localiter & verè, quia
indidem Deo vniebatur? Sed hæc est ipsa
vbiquistarum hæresis, hæc ipsissima fere
verba, vt author est Greg. de Val. iam à no-
bis citatus valentissimus vbiquistarū domi-
tor, de quibus cum sæpe triumphum reue-
xisset, viuâ (vt aiunt) voce; posteà disputa-
tiones habitas, in literas retulit. Is igitur sic
scribit, tomo contr. sect. 3. lib. 1. cap. 2.

*Assuerant humanam naturam diuino verbo hypo-
staticè unitam esse, hoc ipso quod omnis plenitu-
do, & energia diuinitatis verbi, sic illi est cōmu-
niciter cōmunicata, & ita in eam transfusa, vt Christus
etiam secundum humanitatem, atque adèò quatenus
homo, verissimè dicatur, & sit primo subsistentia,
seu persona diuina verbi, secundò Deus, tertio omni-
potens, infinitus, eternus, ubique presens, & quartò
mundi rex & conseruator. Nam ista quatuor
asserunt suisse sic in humanam naturā trans-
fusa; nempe verbi hypostasim, diuinam
naturam, attributa omnia, diuinæ opera-
tiones. Hinc docent vniōnē hypostaticam
à poste*

à posteriori posse describi, *vt sit communicatio realis & nouaria (vt loquuntur) Idiomatum diuinæ naturæ cum Christo homine , iuxta quam, illa quatuor quæ numerauimus, verè affirmentur de ipso , etiam secundùm humanitatem. Non tamen eo modo quo de diuinâ naturâ, scilicet essentialiter, aut identicè. Nam vt vitarent confusionem naturalium, diuinæ & humanæ , quam induxit Eutiches, & in quam toto corpore prolabitur Iornæus, ni cum illis euadat , asserebant , realem illam communicationem diuinorum cum humanitate assumpta , nequaquam esse essentialē, id est , non ita illa de humanitate , siue de Christo secundum humanitatem affirmari, quomo- do affirmantur de diuinitate, quasi humanitas etiam per suam essentiam sit , & dicatur esse illa: sed neque communicationem illam esse physicam , aut subiectuam , vt loquuntur. Hoc est non ita illa diuina, de humanitate , vel de Christo, secundum humanitatem affirmari, quod in ipsa insint tanquam accidentia in subiecto: quinimò dicunt illa diuina nunquam egredi (sic enim loquuntur) limites sui subiecti, nempe diuini verbi, physicè námque, & per se concedunt, humanitatē assumptam manere infirmam , certo loco circumscripam, & denique reti-*

nere omnia sua, quibus à naturâ diuinâ, tum essen-
 tiæ ratione, tum proprietatibus suis longè multum
 que differt; etiamsi diuina quoque ipsi competant,
 alio quodam & arcano modo, nempe commu-
 nicatione hypostaticâ & personali. Discrim enim
 esse obseruandum aiebant, cum hæc
 diuina tribuuntur diuinitati & humanitati.
 Nam diuinitas est attributa illa diuina
 existendo utique ipsa, quoniam, ut dictum
 est, essentialiter & per se est illa: humanitas
 autem, non existendo, sed habendo illa eadem;
 quoniam non essentialiter, sed per com-
 municationem ipsi competunt: sic tamen
 ut arcano modo, verè nihilominus Christus non
 tantum ut Deus, aut ratione personæ suæ sed
 etiam ut homo & secundum humanitatem, sit
 & affirmetur esse illa diuina, nempe Deus omni-
 potens, ubique præsens, &c. Cum vero pres-
 sius vngerentur, ut clarius explicarent talem
 modum unionis, hoc erat eorum alterum
 effugium, ut dicerent Communicationem isti-
 usmodi personalem, eiusque modum, cum sit pro-
 fessus ineffabilis, ratione humanâ curiosius indagan-
 dum non esse; neque verò reijci debere, propter
 illa argumenta humanæ rationis. Hæ illorum
 theses, hæ technæ, quas si non ponat Ior-
 næus; nescio quâ ratione maioris erroris

labem euadat. Cum enim dixerit Christum inquantum hominem , fuisse in cœlo & in terrâ ante Ascensionem , idque dixerit , ut contra Sacramentarios fidem Eucharistiae assereret (ut capite sequenti , ex eius verbis , & scriptis , signatisque responsionibus ostendemus) qui se tueri poterit , quin aut cum Vbiquetarijs hoc affirmet per realem idiomatiū cōmunicationem , aut humanitatem Christi humano modo & physico , ante Ascensionem in cœlis constituat , nouam fidem astruat , veterem destruat .

Ponamus enim eum attulisse propositionem iam allatam , *Christus inquantum homo erat in cœlo & in terrâ ante Ascensionem* , non in hunc peruersum , erroneumque sensum , quem communiter & propriè significant illi termini , sed in eum violentum & improprium ut diximus , in quem ille eosdem terminos iam summâ vi contorquere nititur . Eum inquam per illa verba , *Christus inquantum homo erat in cœlo & in terrâ , &c.* non intellexisse , humanitatem Christi fuisse in cœlo & in terrâ , eo tempore : sed solum ipsum diuinum suppositum , cui humanitas innitebatur . Quæ erit vis illius argumenti contra hæreticos ; Cum ut dixi ,

hæc propositio, Christus secundùm suppositum suum, erat in cœlo & in terrâ, nihil aliud significet, quām Christum in quantum Deus est, & per diuinitatem suam, fuisse in cœlo & in terrâ. Ecquis hæreticorum id vspiam negauit? Fatentur omnes Deum esse vbique per essentiam, præsentiam, potentiam.

---- *Iouis omnia plena,*

Inquiunt ipsimet Ethnici. Personæ qualitas, & eruditio hoc in animis omnium semper obtinebit, vt illum non existimant, vsum esse tam futili, & tam otioso argumento; quale esset illud, *Christus ratione suppositi diuini erat in cœlo & in terrâ: ergo corpus Christi erat in cœlo & in terrâ* Quæ enim huius conclusionis cum antecedente colligatio, & cohærentia? Certè non maior, quām si diceret, *Deus est in cœlo & in terrâ: ergo humana-nitas Christi est in pluribus locis.* Fatearis ergo necessum est (Iornæ) pro reuerentiâ tam illustrium titulorum, Doctoris videlicet in vniuersitate Parisiensi, & Prioris Prouincialis in Ordine Dominicanorum, quibus insignitus es, te potius ab Ecclesiæ sensu aberrasse, vt aliquandò maioris nominis patribus accidisse constat: quām tam inani, &

quod cachinnum moueat , argumento
vsum esse.

Quanquam non eo inficias , te , vtpotè
logicarum subtilitatum non benè memo-
rem , interdum fuitiles , ac vanas tuarum
assertionum rationes assignare . Ut , cum
vltimâ pagellâ scripti tui ait , te ideò dixisse ,
Christum , vt homo ac filius hominis est ,
tunc fuisse in cœlo & in terrâ : quoniam in
cap. 3. Ioan. scriptum est , *filius hominis qui est
in cœlo* . Quod perinde est , ac si argumenta-
reris hunc in modum , filius hominis est in
cœlo : ergò filius hominis , vt filius homi-
nis , est in cœlo . O subtilem ratiocinatio-
nem ! Quis te magister hanc dialecticam
docuit ? Certè illam ex D. Thomâ non di-
dicisti , nec ex ullo grauium Theologorum .
Quis enim asseruit vñquam , nisi valde igna-
rus , ex propositione non reduplicatiuâ
rectè colligi reduplicatiuam ? Quæro enim
ex te , an sit bona hæc consequentia : Deus
mortuus est pro hominibus : ergo Deus , vt
Deus , mortuus est pro hominibus ? In hac
si vitium agnoscis , in tuâ cur non agnoscas ?
Iam ad id accedamus , quod maximè facit
ad causam nostram , & meridianâ luce cla-
rius ostendamus , te propositionem in sensu

erroneo protulisse. Nam quæ est hæc meæ patientia, vt feram tandiū virum lucifugam, locaque salebrosa, & latebrosa quærentem? Educendus è labyrintho, vbi ad hanc diem delituit, & inspicienda frons quam haetenus perficuit.

CONFESSIO FIDEI ET RESPON-
sio iudicaria à Iornæo edita, & in domo
Episcopali ob signata examinatur.

C A P. V:

Acten vs velitati sumus, nunc profligandus aduersarius, & ita profligandus, vt pugnam reparare non possit, quod equidem nobis, Deo duce & auspice, difficile non erit. Superiori disputatione sufficiem & latibulantem insectati sumus, non quia necessum fuerat, poteramus enim in ipsis initijs assequi, & in suas ipsius casas concludere, primaque impressione prosternere, sed vineendus erat iusto certamine, ne circumuentum & triumphatum se magis, quam victum doleret. Itaque bellū consultò à nobis protractum,

ut cunctando rem Christianam, & Episcopalis, hoc est Apostolici ordinis vigorem restitueremus; abiit, excessit, erupit, sed non euasit. Fugientis enim tergo institi venantium more, qui saepe venationis lenocinio deliniti, oculorum voluptati indulgentes, saepe etiam ne ferarum artibus, & istrophis superentur, easdem in aua præruptaque loca consecrantur. Equidein aduersarium in speciem pugnantem, sed re verâ fuga sibi consulentem, & vestigatoris sagacitatem fallere conantem, miratus & lætatus sum, ratus si fugeret, non posse tamen effugere.

*Non quo vexari quemquam est iucunda voluptas,
Sed quibus ipse malus careat, quia cernere suave est.
Dixit, quicquid licuit, & libuit, multa non multum locutus, saltauit quidem, sed non ad tibiam, sed extra chorūm. Mihi cum Protheo negotium fuit, imo cum homine quouis Protheo, quouis Chameleonte mutabiliore. Quas enim formas non induit? Quos colores non obduxit? Quibus præstigijs non est usus, ut errorem tueretur? Primum enim nugatur se intellexisse Christum quatenus Deum fuisse in cœlo ante Ascensionem, atque in eo probando*

maiorem opusculi partem consumit, vt rō
quatenus homo referatur ad suppositum diui-
 num, deinde sub finem perplexissimi tra-
 Etatus, immemor aut pœnitens prioris in-
 terpretamenti, aliud comminiscitur, quo
 se oculis intuentium subducat. *Diceres de*
cœlo delapsum, aliudque hominum genus
esse. Nam Christum fuisse in cœlo secun-
 dūm humanitatem ab instanti conceptionis,
 non sine verecundiæ iacturâ garrit.
 Fuisse verò in cœlo secundūm humanita-
 tem, quia ab instanti conceptionis beatus
 fuerit, diuinam essentiam viderit, ita vt
 Deum intuitiuè videre, nihil sit aliud quām
 esse in cœlo secundūm humanitatem: &
 mirabamur olim pueri Poëtarum Meta-
 morphoses, ecce nouum Dædalum qui ex
 Angelis homines effingat, quoniam semper
 vident faciem patris. Hæc duo effugia ha-
 buit, veluti forex, non uno fidens antro,
 sed suo se prodit indicio simia, quæ semper
 est simia, etiam si purpurata. Tempus est
 bone vir, fugacem animum colligas, &
 hausto frigidæ poculo, corpusculum re-
 crees, frontémque nunc tandem nobis ex-
 porrigas, qui terga tamdiu obuertisti. Hic
 te præstolabar, vt in faucibus montium
 quā

quâ tibi necessariò transeundum erat , aut
in angiportu & volutabro , vnde pedem
referre te non posse sperabam. Age , per
omnia sacra te obtestor, si qua tibi cōscien-
tia , si qua fides , pietásque responde , da
gloriam Deo, quo consilio , quo fine , quâ
mente, propositionem illam nobilem in pu-
blico Ecclesiæ Catholicæ auditorio con-
cionabundus celebrasti , *Christus in quantum*
homo, erat in caelo & in terra ante Ascensionem?
Hoc enim vnum à te postulo , aueo scire
quem tibi finem proposueris. Cupio disce-
re quæ te causa impulerit , vt hoc effatum
in solemni Ecclesiæ conuentu, solemni die
proponeres & explicares. Scis illud de
triuio , omne agens agere propter finem.
Ex hoc uno pendet totius disputationis
cardo , animum & consilium tuum prodi-
disse , superasse est. Hieronymus Epistolâ
de optimo genere interpretandi , & passim
omnium authorum interpretes docent,
non solum scripta, sed etiam dicta, factaque
omnia ex fine , atque intentione authoris
interpretanda. Qui enim propositū autho-
ris hariolatus fuerit, is tum demum optimi
interpretis officio defungetur. Hinc Theo-
logi ex consequentibus & antecedentibus,

finēque scriptoris scripturā ritē explanant.
 Iureconsulti quid dederit causā edicto ante
 omnia inuestigant, & rationem legis & le-
 gislatoris mentem, animā legis nūncupant.
 Grammatici quorum ynum opus est omne
 genus poēmatū enarrare, expiscato poētæ
 scopo, cætera procluia putant. Ethici cau-
 fas morales sagacissimè odorātur, fine enim
 virtutes & vitia metiuntur. Taceo de Medi-
 cis, Mathematicis, Philologis, Philosophis.
 Venio ad iudices penes quos est vitæ necis-
 que potestas. Hi reorum, testium, & accusa-
 torū studia & cōsilia quanta possunt maxi-
 mā diligentiam rimantur. Solā intentione reos
 absoluunt aut damnant. Homicidam, qui
 casu aliquem interficerit, liberant, qui ex
 composito, ad crucis amandant. Tanti re-
 fert intentionem hominis exploratam ha-
 bere; neque mirum humanis in rebus cùm
 Deus æquissimus omnium iudex, dicta
 factaque nostra, fine & scopo potissimum
 æstimet, plecat & remuneret. Sed tu vir
 candide pronunciatum tuum nudum, om-
 nibus exemptum circunstantijs, more Ma-
 thematicorum, tanquam corpus exanime,
 imò verò monstrum capite caudaque ca-
 rens, dijudicandum offers, dissimulato &

negato eo, quod in primis dicendū fuerat.
 Proposuisti ut thesim, quod magis hypothesis rationem habebat. Imposuisti non
 Theologis à te vndique corrogatis, sed tibi.
 Tulisti quod meruisti responsum. Dicen-
 dum fuerat te contra Caluinianos dispu-
 tantem, qui negarent Christi Dei & Do-
 mini nostri sanctissimum corpus, pluribus
 in locis esse posse, contrariam sententiam
 probasse, quia Christus quatenus homo,
 antequam in cœlum ascenderet, dum hic
 mortalem vitam viueret, in cœlo fuisset,
 idque te astruere ex disputatione eiusdem
 Christi qui Ioan. cap. 3. asseuerauerit, se
 ante Ascensionem fuisse in cœlo, *Nemo*
ascendit in cœlum, &c. Sed hoc consilium
 tuum & studium non sine flagitio veritatis
 negasti, immo etiam nunc per maximum sce-
 lus negas. Quod si non præstisses, pro-
 fecto præstantes illi Antecessores quorum
 suffragijs inflatus & superbus obambulas,
 melius tibi cauissent. Negasti hunc tibi
 fuisse animum, ecce tibi confessionem fidei,
 & responsione m, me interrogante editam,
 & tuo chirographo obfirmatam, quam de
 verbo ad verbum hoc est minus Latine
 reddidi.

AD SECUNDVM IVLII,
Anno Domini millesimo sexcentesimo
nono, coram Domino meo
Episcopo Condomensi.

EGO frater Ioannes Iornaeus, Doctor in Theologia, Religiosus ordinis S. Dominici, & Provincialis eiusdem ordinis in Provincia Tolosana respondeo & sustineo, iuxta ea quæ prædicavi in Ecclesia Cathedrali S. Petri Condomij, in die ac festo Ascensionis ultime, quod Iesus Christus ante Ascensionem erat in cœlo, ut homo & filius Virginis. Cum proposuisset hanc questionem, verum Dominus noster posset esse in pluribus locis; & si hoc possit probari auctoritate Scripturæ sanctæ. Respondeo quod sic, cum proposuisset hoc hereticis. Probatio scripturæ est talis apud Ioan. cap. 3. Nemo ascendit in cœlum, nisi qui descendit de cœlo filius hominis qui est in cœlo. Explicando hunc locum, allegani D. August. super Ioan. tom. I. (ita male habetur in signaturâ pro tom. 9.) pro meo vade & fideiisso; Proposuique dubitationem quæ fieri posset quod fortè ego intelligerem Christum in quantum Deum esse in cœlo & in terra: dico quod sit in quantum homo & filius Virginis, quoniam dictum est filius hominis, id est Virginis, qui est in

cœlo : & ita inquantum homo, ille est in cœlo & in terra , & ibi erat, cum hoc diceret , nempe ante Ascensionem , secundum , verbum prolatum ore suo proprio , cum asserit has esse res cœlestes . Iourné sic signatus .

Vidi aliquot fidei confessiones tui similium , qui in errorem lapsi à quæsitoribus interrogabantur ; eorum verò talis erat præfatio , ex Augustino deprompta : Errare potero , hæreticus esse non potero ; quando quidem me Ecclesiæ Catholice iudicio & authoritati subijcio . Vellem te sic præfatum tam initio libelli , quām principio responsionis coram me factæ . Hæc modestia Christiana vestem tuam religiosam non parūm honestasset . Sed videamus quid occinas .

Primò fateris te contra hæreticos dispu-tasse , vtrum Christus Dominus noster possit esse in pluribus locis ? Neque hâc in re teipsum candidè explicas , semper latebras amas , lucem fugis . Quærebas enim de Christi corpore , an corpus Christi possit esse in pluribus locis ? Non autē de Christo . Magnū vero discrimen interest , inter duas has quæstiones , vtrū Christus possit esse in pluribus locis ? Et an Christi corpus possit

esse in pluribus locis? Vides te quæstionem mutasse: quòd verò de Christi corpore loquutus sis, compries pag. 25. scripti tui lineā octauā.

Secundò ais te contra hæreticos quæstionem tractasse, Cedo quos? Nestorianos (inquis) pag. 25. lineā 17. Naufrago similis es, qui obvium quódque manibus præhendit & dentibus præhensat, vt enaret & in littus euadat. Quid enim non singis, vt portum aliquem teneas? Sensisti te causā casurum, si fatereris te cum Calvinianis disceptasse, qui pertinacissimè negant Christi super benedicti corpus pluribus in locis esse posse. Certè pudet me, ac miseret tui, qui tam absonta typis mandaueris. Credo te nullum vñquam vidisse Nestorianum, scio verò te planè ignorare quæ qualisue fuerit hæresis Nestorij, non enim negabat quod illi affingis, filium hominis esse posse pluribus in locis. Sed demus te olim in aliquem Nestorianum incurrisse, profectò doctā tuā homiliā inuehi non potuisti, nisi in Calvinistas, qui illud ipsum negant, Christi corpus esse posse in pluribus locis. Hoc si dubium esset mihi persuadere in verum hanc certissimā ratione à

tempore sumptâ , quod festo Ascensionis concionem habuisti in Ecclesiâ nostrâ Cathedrali , quâ die necessariò , Ecclesiastæ Catholici in Caluinistâs inuehuntur , quod existimant Ascensionem Christi , & confessum ad dexteram Patris , è diametro pugnare , cum Eucharistiâ nostrâ , quasi utroque esse non possit . Credibile est te hæreticis non pepercisse , non Nestorianis qui nulli sunt , sed Caluini suffragatoribus , qui frequentes aderant .

Tertiò tractasti , an ex scripturis probari possit , Christi corpus esse posse in pluribus locis , & respondes posse .

Quartò , citas duo loca quibus propositum probes ; primum Ioan . 3. *Nemo ascen-
dit in cœlum , nisi qui descendit de cœlo , filius
hominis qui est in cœlo.* Alterum protulisti
coram R. D. Episcopo Aurensi coadiutore
nostro die septima Iulij , quando te ordine
iudicario audiuit , scilicet , quod passim
dicit Paulus vidisse se Christum in terris
post Ascensionem . Posterior hic locus de
visione Pauli non solum à te , sed à multis
tractatoribus allatus mentem tuam lucu-
lenter aperit .

Quintò D. Augustinum sententiæ tuæ

laudas authorem, sed pessimè sentis de Augustino, quem si vidisti non intellexisti, sicut neque locum Ioan. 3. vt posteà probabimus.

Sextò fidem tuam prodis, & tui oblitus, multis erroribus actus, post effugia de beatificâ visione animæ Christi ab instanti conceptionis, post diuerticula de supposito diuino aut hypostasi Christi, post trinam negationem, imo centesimam conscientiæ stimulis agitatus tibi crudelissimè contradicis. Nam qui tamdiu sudaueras, vt probares rò homo referri posse ad suppositum diuinum, nunc mentem erroneam manifestissimè explicas, sic occurrens obiectioni, quam malo tuis verbis Latinis exprimere, pag. 26. scripti tui lineâ primâ. *Et quia obiecabant quod Christus ea ratione ut Deus esset in cœlo & in terra, non autem ea ratione ut homo, ego vero dixi, quod non solum, ea ratione ut Deus, sed ea ratione ut homo, & filius hominis qui est in cœlo.* Iourné sic signatus.

Mutasti aliquid in verbis ; nam oportebat te vsum dictione *inquantum*, quæ vox tibi vſitator est, non autem ijs verbis, *ea ratione qua homo, ea ratione qua Deus*, quod etiam sic reddidimus in interpretatione respon

responsionis tuæ Gallicæ. Obtinuimus plus quām erat in votis, credis Christū non solum quatenus Deum, sed etiam quatenus hominem fuisse in cœlo ante Ascensionem.

Sequar superiorem ordinem in explicatione confessionis fidei tuæ, nonnihil ex iam dictis breuiter repetens. Primo quod fateris dissertasse te, an Christus esse possit pluribus in locis, non bonâ fide id narras. Discepsti enim simpliciter, an Christi corpus varijs locis simul & semel esse posset. Quæ quidem quæstio longè à priori differt, nam hæc simplicior est, neque potest tot distinctionibus, sensibus, & cauillis eludi, & lacinari atque prior. Sed posteriorem in priorem commutasti, & cum de Christi corpore simpliciter ageretur, de Christo in se longos importunósque sermones habuisti. Id solum commodi nobis accedit ex controuersiæ & status causæ mutatione, quod posterior quæstio prioris est interpretatio, nam hoc solo argumento probaturus eras, Christi corpus esse posse plurimis in locis, quia Christus quatenus homo possit esse in eisdem. Ridiculum verò erit hoc argumentum, *Christus in quantum homo esse potest in cœlo & in terrâ: ergo*

*Christi corpus potest esse in cœlo & in terra , nisi
in antecedenti rō homō pro ipsā humani-
tate , hoc est pro humānā natūrā Christi
accipiatur. Ergo in ipso limine impegisti , &
adulterinū iecisti fundamētū , quid pro
quo instar malorum medicorum subro-
gans. Deinde aīs te priōrem disputatio-
nem instituisse contra hæreticos , credo
Caluinianos , quamuis in libello dicas te
contra Nestorianos alias digladiatum. Sed
dic quibus in terris , obuium habuisti hoc
genus hominū ? Quis fideralis geniū (tuis
vtor verbis) aut potius clementaris hæc
monstra ex inferis suscitauit , vt cum um-
bris ac manib[us] dimicares ? Nescis crēdē
mihi nescis quidnam sit esse Nestorianum.
Nestorius duas in Christo personas consti-
tuebat , diuinam vnam , humanam alteram ,
quam in pluribus locis esse posse qui potuit
negauisse , cūm p[re]sentiam corporis Christi
in Eucharistia Sacramento agnoverit . Cita
vel vnum testimoniū aut probatum authorem
qui hunc errorē Nestorianis adscripsérat .
Si tibi res erat cūm Nestorijs sc̄tatorib[us]
alio modo eos debuisti ex illo Christi testi-
monio arguere falsitatis . Cūm voles &
per otium licebit , consule doctissimum*

Bellarminum tom. 1. contr. lib. 3. de Christo cap. 6. §. Simile est. Inibi videbis propterea ex illo loco Ioan. 3. *Nemo ascendit in cælum, &c.* Nestorianam hæresim expugnari, quoniam inde manifestum est, eundem esse filium Dei & filium hominis. Alioquin falsum esset filium hominis descendisse de cœlo, & tunc cum loquebatur in terrâ, in cœlo simul fuisse. Addo te tuâ illâ reduplicatione potius tuæ causæ noscuisse si tibi res erat cum Nestorianis: id intelliges ex Iansenio Episcopo Gandauensi, qui cap. 20. suorum commentariorum in concordiam Euangelicam explicans citatum locum Ioannis, hæc scribit. *Notandum autem contra Nestorianos hîc dici filium hominis esse in cœlo, & descendisse de cœlo, atque ascendisse in illud, cum tamen hæc non competant ei tanquam filio hominis, sed tanquam filio Dei & Deo: per quod manifestè significatur unam esse filij Dei & filij hominis hypostasim & personam, ita ut propter hanc unitatem quacunque dicuntur de filia Dei, etiam vere dicantur de filio hominis, & contra.*

Si tibi quondam cum Nestorianis certamen fuit, multò magis cum Caluinianis;

nam hęc vna fere pestis vniuersam Galliam
 populata est, hodięque inter tot hæreses,
 sectasque principem locū occupat. Nostin'
 Caluinianorum & Bezanorum mores?
 Nasuti sunt, faceti, scurræ, vafri, versipelles,
 & (ō rem miserandam!) in perniciem
 suam, subtilem nimiūm & ingeniosi. Non te
 latent eorum placita, tantum abesse aiunt
 corpus Christi ab Eucharistiā, quantum
 cœlum à terrā. In id infaniae prolapsi sunt,
 ut eius corpus in cœlo & in terrā eodem
 momento esse posse negent, etiam per po-
 tentiam diuinam. At te ignorare simulas
 eorum & dogmata & ingenia. Dogmata,
 quoniam si *rò homo* connotet tantum Chri-
 stum inquantum Deum, & secundam Tri-
 nitatis personam, nihil concludis, imò verò
 ludis. Qualis est enim hęc ratio, *Christus*
inquantum Deus, *est in cœlo & in terrā*; *ergo*
Christi corpus, *est in cœlo & in terrā*, *Ergo*
Christus inquantum homo, *est in cœlo & in*
terrā? Petinde enim est, ac si quis ita argu-
 taretur, Christus inquantum Deus est
 æqualis Patri; ergo Christus inquantum
 homo est æqualis Patri. Credunt Caluini
 affeclæ Christum Dei verbum ubique esse,
 sicut & Patrem & Spiritum sanctum. Inge-

nia, quandoquidem Momi sunt, qui etiam benè, sapienterque dicta carpunt, imo pueri, qui hoc eruditio sacerculo, nasum Rhinocerontis habent, ridebunt tam insulsum Dialecticum, imò tam crassum Theologum. Sed de his plus satis in superioribus. Præterea affirmas probari posse ex scripturâ, *Christum in quantum hominem posse esse in pluribus locis.* Si rō in quantum homo refers ad verbum, ad Christum Deum, non ad humanitatem, verè somnias, & vigilans stertis, qui prætermisis tot illustribus locis, tot indubitatis testimonij, vnde id probari possit, verba Christi Ioan. 3. *Nemo ascendit in cœlum,* &c. non parùm obscura in medium attuleris.

Adhæc propositionem tuam confirmas duobus locis scripturæ. Atque hīc planè retegis consilium tuum, quod tanto studio occultasti, scilicet rō in quantum homo non iam amplius referri ad suppositum diuinum, sed ad humanitatem ipsam, ad Christum in quantum hominem, prorsus ut Christus, secundūm humanitatem verè, propriè, realiter, & corporaliter fuerit in cœlo & in terrā ante Ascensionem. Siquidem in eundem finem vti te duobus locis

scripturæ certissimum est. Quod si de loco
 Ioan. 3. dubitaretur, de testimonio Pauli
 non est relictus ambigendi locus. Sic enim
 ratiocinari, ut alij plerique contra Calui-
 num, qui, quemadmodum Pilatus cruci, sic
Christum cœlo affigit, ut hīc in terris no-
 biscum, & in cœlo ad dexteram Patris eo-
 dem momento esse nequeat. Paulus vidit
Christum extra cœlū, hoc est, aut in terrā,
 aut in loco vicino terræ; ergo Christus
 pluribus locis esse potest. Valida ratio con-
 tra Caluīnum, si Christū in cœlis tanquam
 in ergastulo concludat. Nam aduersum
 eum qui Christum liberum esse non nega-
 ret, & ubique locorum spatiari, nunc cœlos
 colere, nunc terras lustrare, mortalium con-
 gressus & colloquia non auersari, nunc
 cœlicolam, nunc terricolam esse, obtusa
 esset & plumbea ratiocinatio. Locus Ioan.
 3. non alio scopo à te in medium adductus,
 quam vt confirmares Christum quatenus
 hominem, hoc est Christi corpus, vt semel
 cīcam, in cœlo & in terrâ esse posse. Sed ex
 illo loco, id probari non posse nisi per ma-
 gnum errorem, sequenti capite tractabitur.
 Quā vero subtilitate propositionem tuam
 illam celebrem, quam vt ambitiosum titu-

lum, scripti tui epigraphen esse voluisti,
Christus in quantum homo & filius hominis erat in cœlo & in terrâ, quando haec proferebat, etc.
 ex verbis his Christi colligas, dicerem pluribus, nisi ante adnotassem. Sic enim sermocinaris, *Christus filius hominis erat in cœlo, quando ista pronuntiabat, Nemo ascendit in cœlum, nisi qui descendit de cœlo, filius hominis qui est in cœlo;* ergo Christus in quantum homo, & filius hominis erat in cœlo. Ex propositione non reduplicatiuâ, reduplicatiuam deducis, quod quam stultum sit, malo lectoris iudicio relinquere, quam paucis referre. Eadem fide & eruditione, Augustinum vellicas, quam dilectum Christi discipulum: quam de re infra.

Postremò ut iam supradictum est, quod anteà tot obliquis & sinuosis gressibus more maculosi & callidi serpentis obtexeras caput, hoc est fidem intentionemque tuam, denudas & distractâ personâ aperis, hoc solo loco opusculi clarus, candidus, ingenuus. Nam qui antehac D. Thomam, Suarium, Scotum, Caietanum, Gabrielem, de propositionibus reduplicatiuis & dictionibus reduplicantibus disputantes introduxeras, vt id in quantum homo, ad suppositum diuinum

transferres, nunc tandem resipiscens recantas, & sycophantam & impostorē me non esse, quod hianibus buccis crepaueras, confiteris. Gratiam habeo non tibi, sed chirographo tuo, sed Notario, cuius tabulas confessionem fidei tuæ continentest falsare non poteras, sed veritati quæ reluctante te tandem è pectore erupit, sed Deo Optimo Maximo qui causam suam non deseruit. Tam dilucidè enim errorem explicas, ut veritus videaris, ne quis Christum quâ Deum tantùm in cœlo fuisse, putasse te arbitraretur, quapropter ante uertis obiectio nem de communicatione idiomatum, & distinctionē quâ rō inquantūm homo referri potest ad suppositū, ne fortè quis id suspicaretur. Proposui (inquis) dubitationem quæ fieri posset quod forte ego intelligerem Christum inquantūm Deum esse in cœlo & in terra; dico quod sit inquantūm homo & filius Virginis; & ita inquantūm homo ille est in cœlo & in terra, & ibi erat cum hoc diceret, nempe ante Ascensionē, &c. Quæ tua opinio vt fortassis hæretica non fuerit, quia nondū ab Ecclesiâ damna ta, tamen falsa, erronea, temeraria, scandalosa, piarūmque est aurium offensiua (vt verbis receptis inter Theologos vtar.) Quod quâ

quia proprio & peculiari capite demonstro, verbum huic nō amplius addo. Quanquam confessionē hanc tanquam clauam de manibus eius extorsisse, abundē domuisse sit. Ut enim laudare quę nemo vituperat superfluum, ita cōfutare quæ nemo probat ociosum. Patet primā fronte dogma erroneum. Poteram Responsionem hanc à confessione tuā auspicari, & eandē in fronte præfigere, breuique compēdio citatū cursum perscindere, sed iuuat omnia deliramenta, mendaciāque tua audiuisse & risisse. Ita milites, hostiū pharetras telis vacuari, dummodò in irritum cadant, iucundis oculis despectant.

EXPLICATVR TEXTVS

D. Ioannis.

C A P . V I .

QUEMADMODVM nulla vñquam fuit tam absurdā sententia quæ absurdiorē non sit naēta patrōnum, nullum tam anile somnium & delirium, quod suūm non habuerit conjectorem & interpretem, vt locus sit prouerbio, similes habent labra lactucas, ita

M

nulla fuit vñquam à Moysē primo scripturæ cōditore, tam indocta, detorta, violenta, secumque pugnans, ac ridicula scripturæ interpretatio, quæ assertorein & vindicem non inuenierit. Non est scripturæ vitium, vt nec vini aut mellis quod febrenti amarum est, sed ingenij deprauati & iudicij corrupti, quo cum, quasi illotis manibus, multi ad scripturas docendas accedunt : cuius euenti vtinam Iornæus documentum non effet.

Supra docuimus eum stramineo fundamento, maximum salutis nostræ mystrium, quod naturâ suâ, innumerisque scripturæ locis stat, fulcire voluisse, & in re non necessariâ laborasse. Nunc locum integrum Ioan. 3. discutiamus, quem ipse identidem versat. Christus vt probet neminem mortalium, tam certò & manifestè posse de rebus cœlestibus & diuinis testari, quām filium hominis, id est seipsum, sic ait. *Nemo ascendit in cœlum, nisi qui descendit de cœlo, filius hominis qui est in cœlo.* Quæ quatuor postrema verba, ita crudè intelligenda putat, vt existimet Christum inquantum hominem, & secundūm humanam naturam, eo ipso tempore quo hæc in terris loque-

batur, in cœlo etiam extitisse, quia in textu
 (inquit ille) dicitur filius hominis , id est
 filius Virginis , in eumque sensum adserit
 D. Aug. tract. 27. in eundem Ioannem.
 Sed profectò tam male intelligit D. Aug.
 quam Ioannem : immo si bene coniicio , ad-
 uersarium non satis intelligentem vnoneam
 hypostaticam duarum naturarum in vnâ
 Christi personâ , sefellit lectio Augustini.
 Quærerit siquidem August. quo sensu dicat
 Christus Ioan. 6. si videritis filium hominis ascen-
 dentem ubi erat prius. & urget vocem illâ prius
 Non negligenter prætereundum est , inquit , quod
 ait , si ergo videritis filium hominis ascendentem
 ubi erat prius. Filius enim hominis Christus ex
 virginine Mariâ , ergo filius hominis hic cœpit esse in
 terra , ubi carnem assumpsit ex terra ; unde prophes-
 ticè dictum est , veritas de terra orta est . Quid sibi
 ergo vult quod ait , cum videritis filium hominis
 ascendentem ubi erat prius. Nulla enim esset
 quæstio , si ita dixisset filium Dei ascendentem ubi
 erat prius : id est si suppositum diuinum à
 supposito humanæ naturæ aliud fuisset , ut
 falsò putabat Nestorius . Cum vero filium ho-
 minis dixit ascendentem ubi erat prius , nunquid
 filius hominis in cœlo erat , priusquam in terra esse
 cœpit ? Profectò erat ratione diuinitatis ,

quippe respicit suppositum, ut ante à ex
D. Thomā ostendimus. *Hic quidem dixit*
ybi erat prius (in tempore imperfecto) *quasi*
tunc non inibi esset quando hæc loquebatur. *Alio*
autem loco ait. *Nemo ascendit in cœlum nisi qui*
descendit de cœlo, filius hominis qui est in cœlo.
Id est (loquitur in tempore) *in terra loque-*
batur & in cœlo se esse dicebat: & non ita dixit;
Nemo ascendit in cœlum nisi qui de cœlo descendit
filius Dei qui est in cœlo. *Id est* non sciunxit
suppositum diuinum à supposito humano:
quo perrinet nisi ut intelligamus, quod etiam pristi-
no sermone commendavi charitati vestre, unam
personam esse, Christum Deum & hominem, non
duas, ne fides nostra non sit trinitas sed quaternitas?
Christus ergo unus, est verbum, anima & Caro,
disputat semper cōtra Nestorium duas per-
sonas in Christo afferentē, unus Christus, filius
Dei, & filius hominis. Unus Christus filius Dei sem-
per, filius hominis ex tempore, tamen unus Christus
secundum unitatem personæ in cœlo erat, quando
in terra loquebatur, minima ratione diuina nature:
non autem ratione humanæ, ut ante à
clarè dixerat Augustinus, sic erat filius homi-
nis in cœlo, quemadmodum filius Dei in terra in-
suscepit carnem, filius hominis in cœlo unitare
personæ. *Id est*, ut ipsemet Augustinus ante à

dixit quando ex professo illa verba cap. 3.
de quibus est quæstio, interpretabatur. *Hic
erat & in cielo erat hic erat carne, & in cœlo erat
diuinitate, imo ubique diuinitate.* Sed vis
adhuc clarius loquentem audire Augusti-
num, & hanc ipsam quam disceperamus li-
tem dirimentem, Epist. 57. ad Dardanum.
*Quia in homine duo (inquit) anima &
Caro, secundum animam Christus fuit Christus usque
ad mortem, secundum carnem passus est mortem:
nec tamen cum filium Dei Christum dicimus, ho-
minem separamus, aut cum eundem Christum fi-
lium hominis dicimus, separamus Deum. Secun-
dum hominem namque in terra erat, non in cœlo,
ubi nunc est, quando dicebat. Nemo ascendit in
cœlum nisi qui descendit de cœlo, filius hominis
qui est in cœlo. Quomodo secundum id quod filius
Dei erat, esset in cœlo, secundum id vero quod filius
hominis erat, adhuc esset in terra, nondumque ascen-
disset in cœlum. Similiter cum secundum id quod
filius Dei est, sit Dominus glorie, secundum id autem
quod est filius hominis, crucifixus sit: ait tamen
Apostolus, si enim cognouissent, nunquam Domi-
num glorie crucifixissent. Ac per huc & filius
hominis secundum Deum, erat in cœlo & filius
Dei secundum hominem crucifigebatur in terra.
Si meas partes contra te ageret, posset ne*

expressius, pressiusq; vrgere D. Augustinus?

Verissimum itaque est quod cum Evangelio & Augustino docent omnes Theologi, eundem scilicet Christum, idem verbum, eundem filium hominis, eundem filium virginis fuisse & in cœlo & in terrâ. Sed non Christum quatenus hominem, non filium hominis quatenus hominem, non filium virginis quatenus hominem, non ratione naturæ humanæ, sed ratione diuinæ. Nam illa omnia nomina concreta Emanuel, Christus, verbum, filius Dei, filius hominis, filius virginis, supponunt pro totâ Christi personâ, quæ ut ex duabus naturis diuinâ & humanâ hypostaticè coniunctis constituitur, estque verus Deus, & verus homo. Ita quæcunque attributa & proprietates conueniunt vtrius naturarū, possunt absolute & in concreto prædicari de eâ personâ, iuxta regulas communicationis idiomatum (quas quia procul dubiò tunc temporis ignorabat Iornæus ideò tam absurdè & crassè lapsus est.) Dixi, absolute, id est sine reduplicatione. Quia etsi licet dicere, *Christus erat in cœlo & in terrâ filius hominis erat in cœlo & in terrâ, &c.* Non tamen licet dicere, *Christus in quantum homo*

erat in cœlo & in terra. Nec ab Euangelistâ nec à D. Augustino dictum vnquam fuit, sed propositionem illam cum hâc reduplicatione apud Patrem aliquem, aut Doctorem Catholicum ostendat mihi, dicam in **concreto**, quia in **abstracto** non licet efferre prædicata vnius naturæ de alterâ. Quemadmodum enim verum non est dicens diuinitatem esse humanitatem, aut humanitatem esse diuinitatem, id est non licet confundere inter se naturas (quod faciebat impius Eutiches.) Ita nec verum attributa diuinitatis conuenire humanitati, aut prædicata humanitatis competere diuinitati, in **abstracto** sumptis his naturis. Non ergò licet dicere diuinitas passa est, mortua est, &c. nec humanitas est omnipotens, infinita, vbique, &c. licet tamen ista pronunciare de personâ Christi quocunque nomine significetur, seu hominis seu Dei. Quia semper intelligitur prædicatio fieri de eo supposito, quod vtramque naturam sustinet: dummodò reduplicatio vtriuslibet naturæ non addatur, nec dicatur *Christus in quantum Deus*, aut *Christus in quantum homo*. Quia reduplications illæ restringunt subiectum ad eam tantum naturam, cuius

ratione fiunt, & idem est dicere *Christus in quantum homo*, ac *Christus secundum humanitatem*, si propriè & communiter loquamur.

Ex quibus omnibus satis constat, quæ fuerit illi occasio erroris, huius scilicet doctrinæ inscitia. *Quis autem sensus sit verborum tum D. Ioannis, tum D. Augustini nobis incumbit ostendendum.* Variè varij locum illum Ioannis interpretantur. Idcirco nobis est paulò magis elucidandus, ex Toleto ipso & Maldonato à Iornæo citatis, sed non satis intellectis, aut non satis fideliter adductis. Utérque, quod nos hactenus fecimus, hunc locum per communicacionem idiomatum intelligit: non realem quidem, vt ille cum ubiquitistis, sed veram tamen cum Theologis. Maldonatus quidem his verbis: *Ascendisse iam tunc dicebatur, non quod diuina ascendisset natura, quæ cum ybi que tota sit, ascendere vel descendere propriè non potest.* Neque quod ascendisset humana, quæ non nisi post resurrectionem ascendit, sed per communicationem idiomatum qua filius hominis cum in terra esset in cœloque esse dicebatur, quia idem Deus erat, & Deus erat in cœlo. *Quia ergo ante homo ille homo ille Christus, qui cum nondum ex virgine conceptus esset, in cœlo nō erat, & post conceptionem propter*

propter hypostaticam unionem in cœlo fuit. (Non secundum naturam humanam, sed secundum attributionem idiomatum diuinorum) in cœlum dicitur ascendisse : quia si humana loquamur more, quod prius in terra fuit deinde in cœlo esse coepit, in cœlum ascendisse dicitur. En quomodo hæc omnia per communicationem idiomatum interpretetur. Clarius autem, & meo quidem iudicio melius Toletus, qui postquam duas huius loci attulit interpretationes, suam addit his verbis. Sed quia ego puto huic loci sensum longè alium esse, pro eius intelligentia sciendum est, Christum Deum & hominem dictum esse, ascendisse, & descendisse, & esse in cœlo, non tamen ratione uniusque natura, sed cum sit una persona in duplice natura, per communicationem idiomatum quam vocant, recipit prædicationes utriusque naturæ. Idem enim est Christus qui est Deus & qui est homo, idem qui natus ex matre in tempore, ab aeterno ex patre genitus, sed non ratione unius naturæ. Sicut idem homo videt & idem ambulat, sed non ratione eiusdem instrumenti utrumque facit. Filius ergo hominis qui Christus est, descendit de cœlo, & ascendit, & est in cœlo, tamen non ratione unius eiusdem naturæ : dicitur quidem esse in cœlo quando hoc loquebatur : ratione diuina naturæ,

dicitur descendisse de cœlo ratione diuinæ ut principij, ratione humanæ ut termini. Nam Deum descendisse de cœlo, non est aliud, quam Deum qui in cœlo est, hominem factum esse. Solius enim naturæ diuinæ ratione non descendit, quia ubique est. Ratione vero humanæ non descendit, quia non erat in cœlo. Ratione igitur utriusque dicitur descendere, ut dictum est. Sed tota difficultas est in verbo ascendit. Dico ergo hoc dictum esse propter homines quorum nemo in cœlum ascenderat, ut cœlestia ibi videre & intueri posset. Quia hominum nemo in cœlo esse poterat nisi ascenderet. Christus autem non dicit se descendisse, sed esse in cœlo & est hic sensus. Nemo ascendit in cœlū, id est nullus homo in cœlo fuit eò ascendens, nisi filius hominis. At ne intelligeretur fuisse in cœlo, quasi ipse fuerit in terrâ ut homo, & in cœlum ascenderit, additū est, nisi filius hominis qui est in cœlo & de cœlo descendit. At si clarius diceret nemo fuit in cœlo nisi filius hominis qui est in cœlo, & de cœlo descendit. At quia de hominibus loquebatur, fuisse in cœlo exposuit per verbū ascendendi, quia in cœlo esse non poterat nisi ascendendo. Propterea tamen de se loquens addidit, qui est in cœlo, ne eū ascēdisse ut hominē arbitraremur, & in præsenti loquitur, ut se semper in cœlo esse significet, ratione diuinitatis suæ. Hic est legitim⁹ sēsus.

Hæc certè ad conuincendum aduersariū,
& ad plenissimā huius loci explicationem
exscripsisse plus quām sufficiebat. Quia ta-
men ille scripto suo nigram affixit caudam,
Pererium eiusdem secum erroris consortem
asciscens. Operæ pretium est tantum virum
è tām malo consortio eripere. Quod vt ple-
niori iure & maiore cū triumpho veritatis
fiat, aduerte Lector, prēter has quas addidi-
mus prædicti loci interpretationes, Theo-
logos etiam maxime Scholasticos eo vti,
vt probent animam Christi à primo instan-
ti conceptionis suæ & vnionis ad verbum,
fuisse beatam, per visionem intuituam
essentiæ diuinæ. Quia *ascendere in cœlum* &
intrare in sanctuarium Dei dicunt Hæbræi, pro
eo quod est *cognoscere res cœlestes*, *videre Deum*
& diuina: vt patet Proverb. 3. v. 4. *Quis*
ascendit in cœlum & *descendit*. Et Psalmo 72.
Existimabam vt *cognoscere* hoc, *labor est ante*
me, *donec intrem in sanctuarium Dei*, & *intelli-*
gam in nouissimus eorum. Id est donec auulsus
à corpore, Deum videam, & secreta iudicij
Dei, ac diuinæ dispensationis intelligam.
Hīc igitur Christus ait, neminem eò usque
ascendisse in cœlum, præter seipsum. Cum
nemo præter illū diuina hāc visione fruitus

esset. At verò (quia secundùm animam
fruitus est semper ista visione diuinâ) ideo
quatenus homo dicitur ascendisse in cœ-
lum & esse in cœlo. Et hoc est quod cum
cæteris Scholasticis, & cum Iansenio cap. 2.
concord. Euang. docet Pererius malâ fide
citatus, & truncatus à Iornæo : legatur tota
illa disputatio quæ est vñdecima in 3. cap.
Ioannis, & potissimum post hæc verba quæ
ipse citat Iornæus. Dicitur etiam verè Christus
fuisse tunc in cœlo, ea ratione ut homo erat, nam id
significat filius hominis secundum phrasim Hebraï-
cam : immedietè addit Pererius , nimirūm,
anima Christi tunc erat in cœlo beatissimo Dei
conspictu fruens, quam Dei Visionem atque fruitio-
nem ab instanti sue conceptionis habuit. Tantum
ergò abest , vt cum aduersario voluerit Pe-
rerius, Christum inquantum hominē verè
& re ipsâ fuisse in cœlo ante Ascensionem,
quin potius cum Scholasticis Doctoribus
ait , Ascensionem istam intelligi de visione
& manifestatione gloriæ, non autem de lo-
cali existentiâ. Quasi dicat Christus , quis
ascendit in cœlum, id est, quis vidit Deum, quis
essentiam diuinâ cōtemplatus est, nisi filius
hominis, qui ex eisdē coelis descēdit ratione
diuinitatis. Itaque sensus huius loci idē est

ac istius, *Deum nemo vidit unquam, Unigenitus qui est in sinu patris ipse enarravit.* Quæ interpretatione ut vera est, ita tantum distat à sensu aduersarij quantum cœlum à terrâ.

T E M E R A R I A E T E R R O N E A,
vel etiam Hæretica est hæc assertio, Christus secundum suam humanitatem erat in cœlo ante suam Ascensionem.

C A P. VII.

HACTENVS in tuam propositionem multa scripsi; multa quoque in eius defensionem & explicationem à te sunt literis prodita, & tamen suspicor lectorem nondum intelligere, quæ tua sit mens, quis sensus, quæ opinio, de illâ Christi ut hominis existentiâ in cœlo, antequam illuc quadragesimo post suam resurrectionem die triumphans ascéderet. Nunc ais, nunc negas, aliud declamas, aliud scribis, aliam sententiam lingua protulit, aliam calamus exarauit; nec sibi ipsa tua scriptio consentiens est. Nam ultima tuæ Apologiæ pagella significas te idem cum Peterio

sentire, idem cum illo docuisse. Ergò non
 de empyreo illo domicilio, sed de metapho-
 rico cœlo loquebaris, cum dicebas inter
 concionandum, Christum ut hominem in
 cœlo fuisse ante suam Ascensionem; ergò
 idem significabas vocibus illis, *inquantum ho-*
mo, seu *eà ratione qua homo est*, quod illis secun-
 dum *humanitatem*, denotatur. Siquidē Perer-
 ius non aliud docet, quam animam Christi
 fuisse ab instanti suæ creationis participem
 diuinæ visionis; possumus autem per me-
 taphoricam locutionem appellare cœlum
 aut Paradisum quemlibet locum, in quo
 videtur Deus; quare metaphorico sensu
 anima Christi erat in cœlo, & consequen-
 ter eodem sensu dici potest Christum se-
 cundum animam aut secundum humanita-
 tem ratione animæ, & proinde ut hominem
 fuisse in cœlo, cum in terris mortalem vi-
 tam degeret. An hoc ipsum docere vole-
 bas meos Condomenses, an aliud? Si aliud,
 frustra laudas Pererium tanquam sententiæ
 tuæ patronum. Si hoc ipsum, cur incassum
 conatus es probare, particulæ *inquantum ho-*
mo non tam naturam humanam, quam
 suppositum denotare? Cur metaphoris tuis,
 occasionem errandi ouibus meis præbuisti?

An fortè putas etiam metaphoricam fuisse admirabilem Christi Domini Ascensionem in cœlum ? Nec enim defuerunt nostrâ tempestate, qui articulū de Christi Ascensione, per metaphoram sunt interpretati. Horum te vestigia sequi non facile crediderim, cum planè mihi persuadeam te propriè de locali præsentia in cœlo empyreo loquutum esse, & perperam citasse Perarium, quod eius mentem asscutus non essem. Quare metaphoricum cœlum omittam ; nam bona pars tui libri manifestè declarat te realem Christi præsentiam in cœlo voluisse astruere. Attamen scriptit uī pars illa dictis tuis non congruit : atque ita cum vox & scriptura sint signa & symbola conceptuum mentis, contrarijs signis nos ita suspensos tenes, ut quid mente conceperis, non satis intelligamus. Verba quæ in celeberrimo auditorio protulisti, apertè significarunt te in eâ esse sententia, ut credas, Christi corpus ante Ascensionem fuisse simil in duobus locis : nam si verborum tuorum ea non fuisset significatio, certè docti pariter, & indocti tantâ consensione animorum ea non accepissent in illum sensum. At verò libellus tuus te aliud opinari

testatur , nempe solum diuinum suppositum , & non animam , aut corpus Christi tunc temporis in cœlo extitisse.

Quo teneam vultus mutantem Prothea nodo?
 Aperiam quod de te sentio. Omnino mihi persuasum est te cum apud nos concessionem illam haberet , existimasse humanā Christi naturam in cœlo & in terrâ fuisse ante suam Ascensionem , sicut post eandem existimant plerique in duobus locis extitisse , quando D. Paulus à Iudaismo ad Christianissimum traductus est ; nam vtrumque adduxisti , vt probares , Christum vt hominem esse posse in duobus locis simul . An ex eo tempore meliorem tibi mentem iniecerit Deus , certò affirmare non ausim. Tuus libellus significat te mutasse sententiam ; quare videtur à nobis exigere charitas , vt id de te sentiamus : aliunde tamen frequens experientia Ecclesiam Dei docuit eos , qui errores spar-gunt in vulgus , si deprehendantur , solere ambiguis verbis tegere suæ doctrinæ falsitatem , aut etiam exterius palinodiam canere , animo tamen retinere pristinam opinio-nem , & quando se offert opportunitas , in eam alios quâ possunt arte pellicere . Ut igitur seriò & ex animo priorem tuam sen-tentiam

tentiam deponas, visum mihi est hoc loco probare, illam aut hereticam esse, aut temerariam, & erroneam. Nam quisquis afferit humanitatem Christi fuisse tunc in coelo, cum esset in domo Nicodemi, altero è duobus modis id intelligat necesse est. Cum enim ea humanitas iuxta suam naturalem proprietatem non nisi vni loco respondeat, si pluribus in locis constituatur, hoc habebit vel ex vi unionis hypostaticæ cum verbo, vel ex sola voluntate Dei. Si priori modo tuam opinionem tuearis, & cum pertinaciâ eam propugnes, *hereticus es*; si posteriori, temerarius. Expone igitur apertius, quonam ex duobus illis modis Christum fuisse tunc in coelo afferueris. Nondum enim potui satis colligere quam in partem propendeas. Dices, te dudum animi tui sensa patefecisse Domino Episcopo Aurensi Coadiutori nostro, cum ei ex te quærenti, cur dixisses Christum non tantum ut Deum; sed etiam ut hominem fuisse tunc in coelo & in terrâ simul, conceptis verbis respondisti, te ita loquitum esse, ne affereres verbum purum esse in coelo & in terrâ. Evidem hæc te respondisse non sum nescius. Vis ergò propterea

O

Christum etiam ut hominem tunc fuisse in
cœlo, quoniam in cœlo non erat purum
verbum. Hoc si concedis, concedes etiam,
Christum ut hominem ubique esse, ne di-
cas Verbum diuinum alicubi purum esse.
Si nullibi purum est, nullibi est absque hu-
manitate assumptâ. Nec enim video quid
appelles verbum purum in cœlo, nisi ver-
bum seiunctum in cœlo ab humanâ natu-
râ. Si ergo negas tunc fuisse verbum pu-
rum in cœlo, negas in cœlo fuisse separa-
tum ab humanâ naturâ; quod si non fuit
ab eâ separatum in cœlo, in cœlo fuit cum
eâ vnitum; ergo in cœlo tunc erat huma-
nitas; nec enim poterat in cœlo coniungi
cum eo, quod in cœlo non erat. Duorum
enim in aliquo loco coniunctio, necessariò
supponit illorum existentiam in eo loco.
Si hæc ita habeant, sanè consequens est, te
ex prædictis duobus modis priorem poste-
riori anteposuisse, hoc est, ut apertè loquar,
te in hæresim ubiquetiorum incidisse.
Nam hoc potissimum argumento in eum
errorem lapsi sunt ubiquistæ; quod diuinū
verbū, seu filius Dei naturam humanam sibi
vnione hypostaticâ copulasset, & absque
illâ, ut inde colligebant, nusquam locorum

existeret. Audi Jacobum Fabrum stapulensem vbiquisticæ sectæ , vt creditur , authorem & antesignanum. Is in cap. 12. prioris ad Corinth. hæc scribit. *Corpus Christi*, id est , assumpta humanitas cœlum implet & terram. Est enim ubicunque Dei verbum est ; quia verbum caro factum est ; quare verbum nonquam est sine carne ; id est ut verbis Iornæi vtamur verbum diuinum nullibi primum est. Eadem ratio multos impulit ut Fabrum ducem per aua & abrupta sequerentur. Testatur enim Valentia tom. 4. in summam D. Thomæ disp. 1. q. 5. puneto 2. *Vbiquetarios ex eo collegisse humanitatem Christi esse in cœlo & in terra & in quois alio loco , quod persona verbi sit ubique , & in ea subsistat humanitas.* Hinc etiam ratiocinationem illam fallacem ac Sophisticam conficiunt. Filius Dei ubique est homo ; ergo ubique est etiam eius humanitas. Cui argumento respondet Greg. de Val. citato loco negando consequentiam. *Solum enim , ait ille , sequitur , quod filius Dei ubique est is , qui sustentat hypostaticè , quique adeò habet humanitatem ; tametsi hæc non nisi alicubi existat.* Ut enim filius Dei ubique sit homo , non necesse est , ut ubique sit eius humanitas. Sed sufficit , ut ubique sit habitudo quedam substantialis

filij Dei ad humanitatem tanquam sustentantem
 hypostaticè ad rem sic sustentatam. Quam rem
 exemplo etiam simili illustrare possumus. Nam
 Episcopus alicuius diœcesis (Verbi gratia)
 ubique sit , est Episcopus talis diœcesis ,
 quia ubique est habens talem Episcopatum :
 tametsi non ubique est talis Episcopatus : ita
 suo modo in nostro proposito. Hactenus Va-
 lentina cuius solutio mihi non facit satis ,
 nec exemplum quo utitur , est ad rem
 satis accommodatum. Rectius meo iudi-
 cito Cardinalis Bellarminus tom. 1. contr.
 lib. 3. de Christo cap. 19. & Franc. Suarius
 tom. 1. in tertiam partem dist. 32. sect. 4.
 & alij distingunt antecedens. Nam S.Tho.
 in 3. dist. 22. q. 1. art. 2. asserit hanc pro-
 positionem , filius Dei ubique est homo , in
 rigore falsam esse , si rō ubique cadat supra
 prædicatum , homo ; quoniam prædicata for-
 maliter tenentur ; & ideo rō ubique cadit
 supra ipsam humanitatem , & significat
 illam esse ubique , seu ubique copulari dini-
 næ hypostasi : quâ de causâ hæ propositiones
 false sunt , filius Dei ab æterno est ho-
 mo ; anima ubique est informat manum ;
 item si Petrus esset in duobus locis & in
 uno albus , in altero niger , falsum esset

Petrum vbique esse album. Hoc ergo sensu negandum est antecedens illius enthymematis. Quod si rō vbique coniungatur cum subiecto, concedi potest illud antecedens ; quoniam sensus illius est, filium Dei qui vbique est, esse hominem; quod omnino certum est : sed tunc neganda est consequentia. Mirabitur quispiam, atque fortassis non facilè credet, Iornæum virum religiosum è Dominicanâ familiâ, quæ doctissimis Theologis semper abundauit, tam turpiter hallucinatum esse. Illud ipsum in magnam admirationem me adducit : nec à me possem impetrare id ut crederem, nisi meminisset Iornæum hominem esse, & ut hominem errare posse, præsertim in hâc nostrâ Galliâ, in quâ per hæreses fit, ut multi libri erroribus scatentes in lucem prodeant. Potuit ergo Iornæus legisse Iacobum Fabrum Stapulensem, aut alium eiusdem sententiae authorem, qui sensim in illius animum nihil de fraude suspicantem, venenum hoc insuderit, quod ille postea ex ignorantia potius, quam malo dolo in meas oues instillauit. Ut vt sit, nemini dubium esse potest, quin huic opinioni hæresis nota iniurenda sit. Quare Iornæus vel hæreticam

doctrinam sparsit in vulgus, vel posterio-
rem modum ex duobus dictis secutus est,
crediditque humanam Christi naturam, si
non vbique, saltem in cœlo tunc fuisse ex
speciali & voluntario Dei dono. Et quo-
niam aliorum dicta debemus in meliorem
partem interpretari, quantum id fieri com-
modè potest, verisimilius nobis videtur, te
Iornæ, existimasse, humanitati Christi
Diuino ac singulari munere concessum
fuisse, ut quo tempore inter mortales vitam
degebat, eodem inter spiritus immortales
versaretur in cœlo. Videbas enim hoc nec
esse adūrat̄ nec ἀνπον. Ego verò et si
tuam opinionem hoc sensu expositam non
ausim inter hæreses recensere, tamen eam
temerariam esse iudico. Quemadmodum
enim Franc. Suarius tom. I. in 3.p. disp. 32.
sect. 4. Magnam ait esse temeritatem asse-
rere Christi corpus (excepto Eucharistiæ
Sacramento) esse nunc alibi quam in cœlo:
Ita dico te inconsideratè ac temerè do-
cuisse, Christi corpus tunc in terrâ simùl &
in cœlo extitisse. Cur ita? Quoniam hæ
tua propositio absque fundamento à te
asseritur, eaque planè aduersatur omnibus
Ecclesiæ patribus, omnibus sacræ Scripturæ

interpretibus, omnibus Scholaſticæ Theo-
logiæ doctoribus, communi Christiano-
rum & totius Ecclesiæ ſenſu, iſpi denique
rationi. Cum his omnibus pugnare tuam
illam opinionem ſigillatim oſtendo. Pri-
mùm ergò aliter docuiſſe Patres, non nullo-
rum testimonij oſtendo: nam omnes in
medium adducere ſuperfluum eſſet. Ful-
gentius lib. 2, ad Trasimundum cap. 17.
*Vnus, ait, idemque ſecundum humanam ſubſtan-
tiā abſens cœlo cum eſſet in terra.* Vigilius
lib. 4. contra Eutychetem de Christi carne
loquens, quando, inquit, in terra fuit, non
erat vnde in cœlo. Chrysostomus in illud
Ioan. 3. *Filius hominis qui eſt in cœlo,* ſic ſcri-
bit. *Non de carne loquitur, ſed à ſumma ſubſtan-
tiā ſeipſum denominat.* Ruffinus in Symbolum,
*Ascendit ergò, ait, non ubi verbum Deus ante
non fuerat, quippe qui erat ſemper in cœlis, ſed ubi
verbum caro factum ante non federat.* Franciſcus
Turrianus in Epiftola contra vbiqūiſtas,
affert ex Athanasio hæc verba. *Scimus ver-
bum quidens non potuisse à cœlis ſeparari, ſed infe-
parabile eſſe, & eternum atque αὐτοῖς ἀγαφή,*
*id eſt non circumscripturn: carnem vero ei unitam
tunc mirabiliter & obſtupendè aſſumptam eſſe in
cœlum & eō traieciſſe, ubi non erat prius.* Idem

probari potest ex Hilario lib. 10. de Trinit. Greg. Nazianzeno Epist. 1. ad Chelidonium, Augustino, Theophylacto, Cyrillo, & Bedā in cap. 3. Ioan. & alijs, qui ut testis est Bellarm. lib. 3. de Christo cap. 11. ex illis Christi verbis. *Nemo ascendit,* &c. deduxerunt Christū esse Deum & hominem, quia quando erat corpore solum in terrā dicebat tamen se esse in cœlo, nimirū deitate. Eodem in lib. cap. 18. afferens locū Chrysost. ex Homil. 17. in Epist. ad Hæbr. ait Chrysostomum verbis illis docere, Christum qui ut Deus ubique est, tamen secundum carnem non fuisse in cœlo, antequam ascenderet. Deinde illius loci expositores Patribus in eā doctrinā consentire perspicuum erit ei, qui leget illorum Commentarios & Scholia in Ioannem. Glossa interlinearis super illa *filius hominis qui est in cœlo* hæc est, *Secundum quod Deus;* & Glossa ordinaria hæc habet; *qui (nempe Christus seu filius hominis) secundum deitatem descendit de cœlo,* & *est in cœlo non secundum quod homo.* Albertus Magnus in illud, *filius hominis qui est in cœlo;* addit, *secundum quod Deus.* Hugo Cardinalis. *Filius hominis qui est in cœlo, id est, Patri equalis inquantum Deus.* Ioannes Arboreus

Doctor

Doctor Theologus Parisiensis, in cap. 3.
 Ioan. Intelligimus, ait, & plane capimus Christum ut Deum semper habuisse suam augustissimam sedem in cœlis, eiusque animam ab exordia sue creationis eternam Dei gloriam conspexisse: eius tamen corpus multis opprobrijs & tormentis afflictum, una cum anima, duntaxat quadraginta diebus à resurrectione, in cœlum & super cœlum Angelorum magnificè subiectum est. Sebastianus Barradas tom. 2. lib. 4. cap. 2. Christus (ait) nondum in cœlum ascenderat secundum humanitatem, cum hac verba protulit: & paulò post, verba illa, filius hominis qui est cœlo, diuinam Christi naturam indicant, secundum quam Christus in cœlo erat, eo tempore quo in terris versabatur. Thomas Beaux amis tom. 1. Evangelicæ Harmoniæ. Cum dicimus filium hominis fuisse in cœlo, tunc cum inter homines versaretur, & Nicodemum alloqueretur, non ita intelligendum est, quasi natura humana iam super cœlos eleuata esset: sed quod idem ipse, qui ut homo in terris versabatur, & filius Dei & filius hominis erat in cœlo, ut verus Deus. Ioannes Gagneius. Ne putes, ait, quod caro Christi præfuerit in cœlo ante ipsius Ascensionem. Claudius Guilliaudus. Non ergo caro Christi descendit de cœlo, neque ante tempus Ascensionis erat in cœlo.

Cardin. Toletus annotatione 17. Propterea
 tamen de se loquens addidit qui est in cœlo, ne
 eum ascendisse ut hominem arbitraremur. Et in
 præsenti loquimur, ut se semper in cœlo esse signi-
 fieret ratione diuinitatis sue. Alphonsus Salme-
 ron tom. 8. tract. 6. Et quia ascendere in
 cœlum non est diuina sed humana natura, nullaque
 extiterit præterita Ascensio Christi ad cœlum,
 cum hæc loqueretur, ideo cogimur exponere de
 Ascensione animæ ad visionem Dei beatam.
Maldonatus. Ascendisse iam tunc dicebatur
 non quod diuina ascendisset natura, que cum ubique
 tota sit, ascendere vel descendere propriè non potest
 neque quod ascendisset humana, que non nisi post
 resurrectionem ascendit. **Emanuel Sa.** Filius
 hominis qui est in cœlo, intellige secundum quod
 Deus. **Iansen.** in Concord. Euang. cap. 20.
 Verum iam remanet dubium quomodo Christus iam
 tum ascenderat in cœlum: neque enim ascenderat
 secundum humanam naturam, &c. Interpreti-
 bus sacræ Scripturæ subnectamus Theolo-
 gos. Horum princeps S. Thomas ita nobis
 fauet, ut eenseiat nunquam Christi huma-
 nitatem quantitatuo & circumscriptiuo
 modo in pluribus locis eodem temporiis
 momento extitisse, ut liquet ex ijs quæ tra-
 dit in 3. parte q. 57. art. 6. & q. 75. art. 1.

Eadem est sententia eorum omnium , qui videntur in D. Tho. verba iurasse. Cæterum ne longior sim, citandis plurium Theologorum testimonij, tres tantum laudabo celeberrimos ætate nostrâ Theologos Bellarminum, Suarium , & Gregorium de Valentia, ex quibus quid cæteri sentiant concilere licebit. Bellarminus ergo lib. 3. de Christo cap. 3. §. primum igitur , afferens illud Ioan. 3. *Nemo ascendit,* &c. hæc scribit. *Certè iste qui loquebatur* & videbatur, *filium hominis* se dicebat, secundum eam naturam, *per quam videbatur* & loquebatur *& filius hominis erat;* non erat tunc in cœlo, sed tantum in terra, *id est in domo Nicodemi.* Suarius vero tom. 1. in 3. partem D. Tho. disp. 25. sect. 1. Afferit verbis illis, *Nemo ascendit in cœlū,* &c. Significari Christi humanitatem ascendisse in cœlum , non ascensu corporeo , sed visione beatificâ, quia priori modo nondum ascenderat. Et tom. 2. disp. 51. sect. 1. §. tertio possumus , ait, *Christum ante suam Ascensionem non fuisse in cœlo secundum humanam naturam.* Denique Val. tom. 4. in summam D. Tho. disp. 1. q. 5. p. 2. Probat contra Vbiquistas Christi corpus habuisse aliorum corporum proprietates , inter quas hæc una est quod uno

continetur loco quodlibet corpus. Præterea hunc esse communem omnium fidelium sensum vel ex eo intelligere potes Iornæ, quod tua doctrina scandalum fuit Condomensibus; nimis ita fuerant illi à maioribus suis instituti, ut crederent tunc primum Christi corpus in cœlo fuisse, cum in die Ascensionis illuc subiectum est. Quare non potuerunt non commoueri, cum eis traderes nouum dogma, quod videbant Patrum decretis, ac regulis, atque Christianæ disciplinæ consentaneum non esse. Denique manifestæ rationi tua refragatur opinio. Cum enim humanitas Christi non possit absque insolito miraculo in terrâ, & in cœlo simul existere, nec Deus faciat incassum miracula, oportet nos, si rationem ducem sequamur, omnino negare fuisse aliquod tempus, quo Christi corpus per pessimis adhuc obnoxium in cœlo resideret. Quem enim finem sibi propositum habere potuit illa mortalis corporis inter immortales spiritus in cœlis habitatio? Nec minus cum eadem ratione pugnabis, si asseras corpus illud tūm fuisse oīnis doloris expers in cœlo, cum in terrâ pro nobis, graues

etumnas toleraret. An nescis oportuisse Christum pati ac mori, eaque ratione intrare in gloriam suam?

Sed ne otio videar abuti, si nimilis sim in eo dogmate euertendo, quod suae absurditatis pondere, suaque mole ruit, huic disputationi finem impono: quod priusquam facio, te in primis oro, obtestorque, credas me non studio recriminandi, aut iniuriam referendi, non ad gloriam aut ostentationem hanc prouinciam suscepisse, neque propter ea quae inter nos intercesserunt tibi male cupere, immo ex animo benè velle, quod magis res quam verba declarabunt, cum mea opera indigeris. Tum cogites velim te Prouocatorem esse & scriptorem voluntarium, nullam iustam ratione adductum, quae te ad scribendum commoueret. Qui enim ferè bienium viuâ voce causam tuam egeras, poteras & à scribedo abstinere. Sed quod virus, vniuersum humanum genus pessundedit, *φιλαυτία* iudicium tuum corruptit; putasti enim te hoc libello edito, tanquam vexillo erecto statim triumphaturum, omnésque adoraturos tua dogmata, tuique ingenij faciem. Animaduerte præterea me defenso-

rem esse, iuréque gentium licere hostem,
 atque iniuriam propulsare, quod si iniurius
 alicui videar ob propulsatā iniuriam, quan-
 tò magis tu iniquus ob illatam? Quanquam
 si causa Dei Opt. Max. & eius Ecclesiæ cum
 meā coniuncta non fuisset, priuata odia
 atque inimicitias liberaliter & Christianè
 condonassem. Sed quod ego ex necessitate
 causæ & dignitatis, tu ex solâ lasciuia, hoc
 est pruritu quodam scribendi, & mihi no-
 cendi, sic lasciuiam interpretor. Si quid
 duriusculum videatur, tribuendum magis,
 calamo quam animo; multa enim luxuries
 est calami, quem inter scribendū lasciuien-
 tem vix coérceas, præsertim in hoc genere
 scribendi apologetico, in quo aduersarium
 sæpe lædere sis coactus, si nomen & famam
 tuerti velis. Ad postremum moneo, idque
 consilij do, ne temerè ad scribendum prosi-
 lias; quod verò tibi consilium do, mihi
 legem æternam sancio.

Scribimus indocti doctique poëmata passim. IV
 Mihi in posterū temperabo, & stylo, quem
 tu hebetē laceffendo acuisti. Pœniteret me
 ferè huius commentationis, si varia iudicia
 hominū, solùm spectarem. Viuimus ætate
 eruditâ, eruditorum hominū feraci, in quâ

ingenia sunt defæcatissima , in quâ nihil nisi suis numeris perfectū , & ex omni parte beatum , in manus hominum exire fas est . Creuisset in immensum liber , si ad singula , aut conuitia , aut malè dicta , maléque dictata respondere tentasse . Plurima sunt in centone tuo quæ difficilius est intelligere quam refellere . Scripsi sermone tumultuario , ideoque nec oratio vbique eundem florem retinet . Quidquid tamen est operæ , quandoquidem non ad gloriam , non ad gratiam , non ad inuidiam conflatum est ,

et qui bonique omnes consulant , in visceribus IESV CHRISTI supremi causarum omnium Patroni & Iudicis vehementer
exopto .

F I N I S.

iudiciorum quocq[ue] q[ui]a ceteris suis
 amissis numeris deinde ex omnibus
 passim, et minus potius esse esse.
 Ceteris in inveniuntur quod illi
 in ceteris non aliis q[ui]a misericordia
 et letitiae consuetudine. Primus tunc
 ceteros quo dicitur diligenter si intelligitur
 dum in teatraliter scilicet ratione inveniuntur
 ibi, in q[ui]a apud cuncta
 motu sonori. Quidam inveniuntur
 haec non solum in
 dulciorum non agitum conseruare
 cunctis, sed in portanda omnes cunctis, in
 aliocopus Iesu Christi similitudine
 cunctis omniem personam
 habens aspectum.

coquido.

¶

E N D

